

İSTANBUL TİCARET ODASI

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR ŞUBESİ

OTOMOTİV SEKTÖR RAPORU

HAZIRLAYANLAR:

FAHRİ KARBUZ

AND SİLAHÇI

EMRAH ÇALIŞKAN

<u>GİRİŞ</u>	3
<u>Sektörün Tanımı</u>	3
<u>Otomotiv Sektörünün Önemi</u>	4
<u>TÜRKİYE'DE OTOMOTİV SEKTÖRÜ</u>	6
<u>Genel Bakış ve Tarihçe</u>	6
<u>Üretim</u>	12
<u>İhracat / İthalat</u>	19
<u>İhracat</u>	19
<u>İthalat</u>	22
<u>Firmalar</u>	24
<u>Türk Otomotiv Sanayisinin Dünyadaki Yeri</u>	43
<u>Otomotiv Yan Sanayi</u>	53
<u>Türkiye'deki Son Gelişmeler</u>	54
<u>Dünyadaki Son Gelişmeler</u>	56

Giriş

Sektörün Tanımı¹

Motorlu karayolu taşıtları, bir yanmalı veya patlamalı motorla tahrik edilen, yük veya yolcu taşımak ve karayolu trafiğinde seyretmek üzere belirli teknik mevzuata göre üretilmiş bulunan dört veya daha fazla lastik tekerlekli taşıt araçlarıdır. Bu araçları üreten sanayi “Otomotiv Ana Sanayi” olarak adlandırılmaktadır. Otomotiv “Yan Sanayi” ise hem taşıt araçları imalat sanayiinde faaliyet gösteren firmalara hem de parktaki araçların parça yenileme talebine yönelik ana sanayi tarafından belirlenen teknik dokümanlara uygun aksam, parça, modül ve sistem üreten sanayi koludur. Otomotiv sanayi bu iki alt sektörün tümünü kapsamaktadır.

Otomotiv ana sanayi grubu içerisinde değerlendirilen başlıca ürünler binek otomobil, otobüs, midibüs, minibüs, kamyon, kamyonet ve traktörlerdir. Ana sanayi 8701, 8702, 8703 ve 8704 GTİP'leri kapsamaktadır.

OTOMOTİV ANA SANAYİ	
GTİP	MADDE ADI
8701	Traktörler
8702	Toplu Halde Yolcu Taşımacılığına Mahsus Motorlu Taşıtlar
8703	Binek Otomobili, Steysin Vagonlar, Yarış Arabaları
8704	Eşya Taşımaya Mahsus Motorlu Taşıtlar

Otomotiv yan sanayi grubu içerisinde ise başlıca üretim kalemleri;

- Komple motor ve motor parçaları,
- İç ve Dış Lastikler
- Aktarma organları,
- Fren sistemleri ve parçaları,
- Hidrolik ve pnömatik aksamlar,

¹ http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/IHR/OtomotivElektrikDb/otomotiv_sektoru.doc

- Süspansiyon parçaları,
- Emniyet aksamları,
- Kauçuk ve lastik parçalar
- Şasi aksam ve parçaları,
- Dövme ve döküm parçalar,
- Elektrik ekipmanları ve aydınlatma sistemleri,
- Akümülatörler,
- Oto camları ve
- Bujiler olarak sıralanabilir.

Yan sanayi grubuna ait GTİP'ler dağınık olmakla birlikte başlıcaları 8708, 4011-12-13, 7007, 8407-08-09, 8482-83-84, 8507, 8511-12 ve 8706-07'dir.

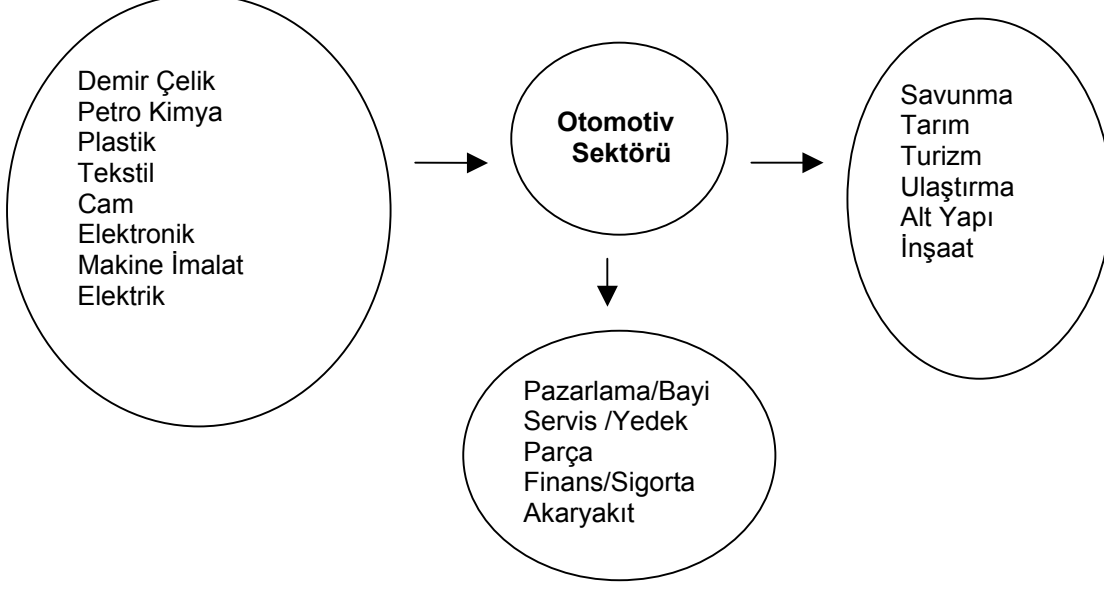
Karayolu taşıtları dışında yer alan hava, deniz ve demiryolu taşıtları, iki tekerlekli taşıtlar ile iş makineleri ve bunların aksam ve parçaları ise Diğer Taşıt Araçları olarak sınıflandırılmaktadır. Bu grupta, 8429, 8431, 8709-8716, 86. fasıl, 88. fasıl ve 89. fasıl GTİP'ler yer almaktadır.

Otomotiv Sektörünün Önemi

Günümüzde otomotiv sektörü, gelişmiş ve hatta gelişmekte olan ülkeler için “anahtar” sektör rolündedir. Güçlü bir otomotiv sektörü, sanayileşmiş ülkelerin ortak özelliklerinden biri olarak gözümüze çarpmaktadır. Otomotiv sektörünün bu denli bir öneme sahip olmasının başlıca nedeni, bu sektörün diğer sektörlerle olan yakın ilişkileridir. Otomotiv sektörü, başka bir çok sektörün ürettiklerinden yararlanır; bunların başında demir-çelik, cam, plastik, tekstil, elektronik ve elektrik sektörleri gelir. Bunun yanında, otomotiv sektörü, yaptığı üretim ile bazı sektörlerin de verimli bir şekilde işlemlerini sağlamaktadır. İnşaat, turizm ve tarım sektörleri, bunlara örnek olarak verilebilir. Ayrıca, otomotiv sektörünün, savunma sektörüne ve dolaylı olarak da ülkenin milli güvenliğine katkıda bulunduğu da bilinmektedir.

Şekil 1²

Otomotiv Sektörünün Ekonomiye Katkısı

Bu durum, otomotiv sektöründeki bütün gelişme ve değişimlerin, diğer sektörleri de etkilemesi sonucunu doğurmuştur. Günümüzde, birçok ülke ekonomisinin kalbinde yer alan otomotiv sektöründeki gelişmelerin incelenmesi, bu yüzden, büyük önem taşımaktadır.

² <http://host.nigde.edu.tr/okyayu/tezmakale.doc>

Türkiye’de Otomotiv Sektörü

Tablo 1

Tablo 2. Türkiye’de Otomotiv Sanayi Firmaları (OSD,2006)

FİRMALAR	ÜRETİM YERİ	ÜRETİME BAŞLAMA TARİHİ	LİSANS	YABANCI SERMAYE ORANI (%)
A.I.O.S	Kocaeli	1966	ISUZU	29,74
ASKAM	Kocaeli	1964	DAIMLER-CHRYSLER/HINO	0
B.M.C.	İzmir	1964	-	0
FORD OTOSAN	Eskişehir Kocaeli	1983-2001	FORD	41
HONDA TÜRKİYE	Kocaeli	1997	HONDA MOTOR CO.LTD.	100
HYUNDAI ASSAN	Kocaeli	1997	HYUNDAI MOTOR COMP.	70
KARSAN	Bursa	1966	PEUGEOT	0
M.A.N. TÜRKİYE	Ankara	1966	MAN	99.9
M.BENZ TÜRK	İstanbul Aksaray	1968-1985	MERCEDES BENZ	85
OTOKAR	Sakarya	1966	DEUTZ/L.ROVER/FRUEHAUF /AM GENERAL	0
OTOYOL	Sakarya	1963	IVECO	27
O.RENAULT	Bursa	1971	RENAULT	51
TEMSA	Adana	1987	MITSUBISHI	0
TOFAŞ	Bursa	1971	FIAT	37.8
TOYOTA	Sakarya	1994	TOYOTA	100
T.TRAKTÖR	Ankara	1954	-	37.5
UZEL	İstanbul	1962	M.FERGUSON	0

Kaynak: OSD

Genel Bakış ve Tarihçe

Türkiye otomotiv sektörü, bugün ilk üç büyük sektör arasında yer almaktadır. Başlangıçta Türkiye’de ithal ikamesi modeli üstüne kurulan otomotiv sektörü bugün ulaştığı noktada 1996 yılı sonrasında yani Gümrük Birliği ile birlikte uluslararası standartlarda üretim ve ürünlerinin kalitesi ile Dünya pazarlarına ihracat yapan bir sektör konumuna gelmiştir. Ülkemiz büyük otomotiv üreticilerinin Dünya üretim üslerinden birisi olmuştur.

Türkiye’de otomotiv sektörünün 50 yıllık bir geçmişi bulunmaktadır. Üretime 1950’lerin ortalarında sadece montajla başlayan sektör özellikle Gümrük Birliği sonrasında artan yatırımlarla bugünkü durumuna gelmiştir.³

“1960’lı yıllara kadar Türkiye’de sadece Amerikan otomobilleri ve bazı Avrupa otomobilleri bulunuyordu. Çünkü otomobilin ithal edilmesi maddi açıdan oldukça zordu. Ama tüm dünyayı saran bu otomobil heyecanı çok geçmeden Türkiye’yi de sardı. Dönemin Devlet Başkanı Cemal Gürsel’in girişimiyle yerli otomobil fikri ortaya çıktı ve çalışmalara başlandı. Adapazarı Vagon Fabrikası’nda çeşitli otomobillerden alınan parçalarla “Devrim” adında bir otomobil yapıldı. Devrim, çalışmalarının aceleyle yapılması nedeniyle resmi geçit sırasında yolda kaldı ve ilk yerli otomobili üretmenin heyecanı ile başlanan çalışmalar burada son buldu. Başarısızlıkla sonuçlanan ilk çalışmaların ardından Vehbi Koç’un da girişimleriyle yeni bir proje hazırlandı. Bu sefer Türkiye’nin ilk yerli otomobili üretime hazırды. 1967 yılında, Türkiye’nin ilk yerli otomobili Anadol sokakları arşınlamaya hazırды. Bu ilk yerli otomobil, 1100 motorlu, 4 vitesli bir otomobildi. Anadol’un iki ve dört kapılı olmak üzere iki modeli üretilmişti. Yapıldığı dönemde kaportasının zayıflığı nedeniyle tartışma konusu olan Anadol 2000’li yıllara kadar dayanarak herkesi şaşırtmıştır. Türkiye’de sanayileşmenin ve dışa açılmanın ilk yıllarında ticaretin gelişmesiyle özellikle küçük esnafın kamyonete gereksinim duymasıyla Otosan, Anadol Kamyonet üretimine geçti. 1980’li yıllarda Anadol’lar kamyonete dönüştü. Bu durum kısa zamanda ilk yerli otomobilin üretiminin azalmasına sebep oldu.

Türkiye’de, Anadol’un gördüğü ilgiden sonra 1971 yılında Renault marka otomobiller de üretilmeye başlandı. Türkiye’nin coğrafi şartlarına uygunluğu nedeniyle kırsal kesimde yaygın olarak kullanılan bu otomobil, zamanla ülkemizde en yaygın kullanılan otomobil haline geldi. Renault otomobilleri üretime başladığı 1903’lü yıllardan sonra oldukça farklılık gösterdi. Bu farklılığı 1903 ile 1962 yıllarındaki modeller arasında belirgin şekilde görebiliyoruz. Üretildiği dönemde sahip olduğu aksesuarlar, motor gücü ve diğer özellikler nedeniyle daha çok gezinti ve davetlerde kullanılmaya müsait görünen Renaultlar, 1962 yılında güçlendirilmiş motoru, daha

³ Dikmen, Işık, *Otomotiv Sektörü ve Rekabet*, 21 Kasım 2006

modern hale getirilmiş kaportası ve aksesuarlarıyla kullanıma ve uzun yola dayanıklı görünümüyle karşımıza çıkıyor.”⁴

Ülkemizde otomotiv sanayindeki gelişme paralelinde dağıtım ağları da geçen süre içerisinde gelişmiştir. Ülkemizde dağıtım ağları ilk defa sistemli olarak motorlu araçlar ve dayanıklı tüketim malları için kurulmuştur. Otomotivde dağıtım ağları sanayimizin ve pazarımızın niteliği nedeniyle yerli ürünlerin dağıtımını şeklinde kurulmuş, 1996 yılından sonra tabi olduğumuz Gümrük Birliği kuralları ile birlikte yerli araçların dağıtım ağlarının yanına ithal araçlarınkiler eklenmiştir. Özellikle 1996 sonrası otomotiv ticareti ve dağıtım sistemleri yapısal dönüşüm yaşamıştır. 80’li yıllara kadar mütevazı mağazalarda ve servislerde verilen satış ve satış sonrası hizmetleri 90’lı yıllarda özellikle 1996 sonrasında oto plazalarda verilmeye başlandı.

Ülkemizde de özellikle çok uluslu firmaların yer aldığı otomotiv sektöründe 90’lı yıllarla birlikte modern yönetim anlayışları, kalite ve insan kaynakları kavramları kullanılmaya başlanmıştır. Üretim süreçleri, grup yoğunluklu iyileştirme çalışmaları, araştırma geliştirme faaliyetleri, pazarlama kanalları, satış, satış sonrası hizmetleri ve müşteri talepleri belirlenmesi çalışmaları bu anlayış çerçevesinde yürütülmekte, yalın üretim/yönetim, takım çalışmaları, stoksuz üretim, problem çözme teknikleri, sürekli iyileştirme, öneri sistemleri, 6 sigma, tam zamanında üretim gibi yönetim yöntemleri uygulanmaktadır.⁵

⁴ <http://ilef.ankara.edu.tr/akildefteri/yazi.php?yad=2800>

⁵ Dikmen, Işık, *Otomotiv Sektörü ve Rekabet*, 21 Kasım 2006

Tablo 2**TÜRKİYE ARAÇ PARKI**
Automotive Vehicles Park In Turkey

YILLAR Years	OTOMOBİL P.Car	KAMYON Truck	KAMYONET Pick-Up	MINİBÜS Minibus	OTOBÜS Bus	TRAKTÖR F.Tractor	TOPLAM Total
1963	72.034	49.356	30.739	7.543	11.726	50.844	222.242
1964	79.449	46.721	28.658	9.196	11.216	51.781	227.021
1965	87.584	49.317	29.804	10.476	11.693	54.608	243.482
1966	91.469	47.931	31.462	11.239	12.041	65.108	259.250
1967	112.867	56.889	39.927	16.008	13.332	74.982	314.005
1968	125.375	62.616	43.441	18.987	13.948	84.874	349.221
1969	137.345	69.478	48.655	20.540	15.520	96.407	387.945
1970	137.771	70.770	52.152	20.916	15.980	105.865	403.454
1971	153.676	73.433	57.011	22.380	17.040	118.525	442.065
1972	187.272	78.920	62.796	25.559	18.504	135.726	508.777
1973	240.360	86.780	71.043	30.055	20.011	156.139	604.388
1974	313.160	95.309	81.025	34.122	21.404	200.466	745.486
1975	403.546	108.381	98.579	40.623	23.763	243.066	917.958
1976	488.894	122.176	116.861	46.066	25.388	281.802	1.081.187
1977	560.424	138.093	134.213	51.999	27.096	320.578	1.232.403
1978	624.438	146.551	144.695	56.836	28.559	370.259	1.371.338
1979	688.687	157.095	155.278	61.596	30.634	402.777	1.496.067
1980	742.252	164.893	165.821	64.707	32.783	436.369	1.606.825
1981	776.432	172.372	172.269	66.514	33.839	458.714	1.680.140
1982	811.465	180.772	178.762	69.598	35.432	491.001	1.767.030
1983	856.350	190.277	186.427	73.585	38.478	513.516	1.858.633
1984	919.577	197.721	198.106	80.697	43.638	556.781	1.996.520
1985	983.444	205.496	212.505	87.951	47.119	583.974	2.120.489
1986	1.087.234	217.111	224.755	97.917	50.798	612.731	2.290.546
1987	1.193.021	225.872	233.480	106.314	53.554	637.449	2.449.690
1988	1.310.257	234.166	240.718	112.885	56.172	654.636	2.608.834
1989	1.434.830	241.392	248.567	118.026	58.859	672.845	2.774.519
1990	1.649.879	257.353	263.407	125.399	63.700	692.454	3.052.192
1991	1.864.344	273.409	280.891	133.632	68.973	704.373	3.325.622
1992	2.181.388	379.410	308.180	145.312	75.592	828.580	3.918.462
1993	2.619.852	406.398	354.290	159.900	84.254	870.559	4.495.253
1994	2.861.640	419.374	374.473	166.424	87.545	895.506	4.804.962
1995	3.058.511	432.216	397.743	173.051	90.197	937.528	5.089.246
1996	3.274.156	453.796	442.788	182.694	94.978	988.142	5.436.554
1997	3.570.105	489.071	529.838	197.057	101.896	1.053.381	5.941.348
1998	3.838.631	519.749	626.004	211.495	108.361	1.107.157	6.411.397
1999	4.072.326	531.690	692.935	221.683	112.186	1.131.626	6.762.446
2000	4.422.180	557.295	794.459	235.885	118.454	1.159.070	7.287.343
2001	4.534.803	562.063	833.175	239.381	119.306	1.179.068	7.467.796
2002	4.600.140	567.152	875.381	241.700	120.097	1.180.127	7.584.597
2003	4.700.343	579.010	973.457	245.394	123.500	1.184.256	7.805.960
2004	5.400.440	647.420	1.259.867	318.954	152.712	1.210.283	8.989.676
2005	5.772.745	676.929	1.475.057	338.539	163.390	1.247.767	9.674.427
2006	6.140.992	709.535	1.695.624	357.523	175.949	1.290.679	10.370.302
2007	6.472.156	729.202	1.890.459	372.601	189.128	1.327.334	10.980.880

KAYNAK: T.C. BAŞBAKANLIK TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Tablo 1'den de anlaşıldığı üzere 50'li yıllarda doğan Türkiye otomotiv sektörü, 60'lı yıllarda yükselişe geçmiştir. Günümüze kadar süregelen bu yükseliş, doğal olarak otomotiv sanayisinin de gelişmesini sağlamıştır.

Türkiye'deki araçların illere göre dağılımı ise şu şekildedir:

Tablo 3

İLLERE GÖRE MOTORLU KARA TAŞITLARI - 2007
Motor Vehicles by Types and Provinces - 2007

İLLER Provinces	OTOMOBİL P. Car	MINİBÜS Minibus	OTOBÜS Bus	KAMYONET Pick Up	KAMYON Truck	TOPLAM Total
ADANA	164 178	8.704	3.923	54.049	16.413	247.267
ADYAMAN	21 767	2.931	322	4.677	2.652	32.349
AFYONKARAHİSAR	42 231	3.737	1.358	14.255	9.108	70.689
AĞRI	7 513	1.945	214	2.779	2.275	14.726
AKSARAY	25 910	1.238	682	5.320	5.223	38.373
AMASYA	25 918	2.539	458	7.781	2.938	39.634
ANKARA	820 355	24.777	14.922	149.602	58.797	1.068.453
ANTALYA	247 959	11.820	6.817	91.013	19.775	377.384
ARDAHAN	1 753	698	39	651	466	3.607
ARTVİN	7 874	1.695	150	5.449	2.833	18.001
AYDIN	93 741	9.027	2.342	34.437	7.865	147.412
BALIKESİR	103 987	4.584	3.737	35.208	11.125	158.641
BARTIN	13 668	1.575	438	4.015	1.462	21.158
BATMAN	8 958	1.894	195	5.383	2.390	18.820
BAYBURT	3 054	493	94	914	602	5.157
BİLECİK	14 640	722	714	5.086	2.922	24.084
BİNGÖL	3 439	864	183	1.727	801	7.014
BİTLİS	5 095	994	103	1.985	1.629	9.806
BOLU	24 741	1.391	919	7.883	5.555	40.489
BURDUR	29 150	996	683	6.244	4.921	41.994
BURSA	236 116	8.068	10.106	92.237	22.326	368.853
ÇANAKKALE	40 578	1.867	1.602	14.088	4.836	62.971
ÇANKIRI	6 304	551	294	2.156	1.431	10.736
ÇORUM	40 280	2.706	873	8.631	5.418	57.908
DENİZLİ	103 637	6.824	3.467	31.278	10.148	155.354
DİYARBAKIR	28 864	5.253	821	11.252	6.235	52.425
DÜZCE	23 819	1.973	1.599	8.405	3.427	39.223
EDİRNE	34 453	1.674	1.513	9.366	3.816	50.822
ELAZIĞ	31 489	2.892	608	9.126	3.754	47.869
ERZİNCAN	13 971	1.845	235	3.822	1.543	21.416
ERZURUM	31 501	2.888	903	10.820	5.242	51.354
ESKİŞEHİR	86 373	2.721	2.537	22.515	10.650	124.796
GAZİANTEP	99 502	10.594	2.100	33.162	14.356	159.714
GİRESUN	18 769	6.326	234	11.026	4.113	40.468
GÜMÜŞHANE	4 587	1.028	116	1.805	1.151	8.687
HAKKARİ	2 489	705	56	1.276	939	5.465
HATAY	92 186	9.290	2.631	28.361	15.469	147.937

İĞDIR	3 550	950	479	1.678	2.813	9.470
İSPARTA	43 288	1.791	1.188	11.834	4.441	62.542
İSTANBUL	1 711 773	63.816	49.640	447.530	130.790	2.403.549
İZMİR	457 791	14.487	15.357	150.132	36.511	674.278
KAHRAMANMARAŞ	52 847	5.342	1.508	13.531	6.473	79.701
KARABÜK	22 584	1.918	529	4.689	2.767	32.487
KARAMAN	18 131	1.346	411	4.816	2.120	26.824
KARS	6 788	1.490	339	2.519	1.694	12.830
KASTAMONU	30 129	2.631	732	6.126	5.012	44.630
KAYSERİ	119 560	5.565	2.780	30.280	14.850	173.035
KIRIKKALE	13 692	1.355	598	3.047	1.804	20.496
KIRKLARELİ	27 413	1.340	1.237	6.448	3.285	39.723
KIRŞEHİR	16 834	1.115	447	2.991	2.019	23.406
KİLİS	4 338	729	125	883	721	6.796
KOCAELİ	101 033	5.612	6.894	33.658	16.152	163.349
KONYA	171 771	8.781	3.773	52.330	33.749	270.404
KÜTAHYA	55 984	3.996	1.562	13.249	7.055	81.846
MALATYA	42 179	3.760	1.053	12.526	4.345	63.863
MANİSA	103 419	6.075	4.743	35.522	13.502	163.261
MARDİN	11 719	2.615	371	4.940	10.460	30.105
MERŞİN	123 253	5.679	5.047	49.872	22.059	205.910
MUĞLA	104 849	9.031	2.431	36.026	8.019	160.356
MUŞ	5 048	1.036	143	2.327	1.418	9.972
NEVŞEHİR	22 673	2.328	588	7.226	5.070	37.885
NİĞDE	18 605	1.281	729	6.068	5.885	32.568
ORDU	35 041	8.412	501	14.393	4.876	63.223
OSMANİYE	32 975	3.477	362	7.209	2.819	46.842
RİZE	15 295	2.921	404	12.114	4.957	35.691
SAKARYA	63 864	3.910	2.903	23.273	10.478	104.428
SAMSUN	82 684	10.245	1.254	33.247	8.154	135.584
SİİRT	4 164	904	82	1.824	928	7.902
SİNOP	13 912	1.560	234	3.277	1.583	20.566
SİVAS	38 308	3.126	958	9.242	4.905	56.539
ŞANLIURFA	54 525	3.936	1.080	10.297	13.757	83.595
ŞIRNAK	3 326	706	50	2.085	15.961	22.128
TEKİRDAĞ	51 023	3.470	3.317	15.371	6.037	79.218
TOKAT	37 879	3.575	1.104	10.606	4.461	57.625
TRABZON	44 682	7.332	1.223	24.691	9.161	87.089
TUNCELİ	1 355	484	82	547	342	2.810
UŞAK	31 802	1.968	971	8.359	3.049	46.149
VAN	21 146	4.976	422	10.284	7.534	44.362
YALOVA	13 323	748	1.012	5.057	1.474	21.614
YOZGAT	23 095	2.336	496	4.051	4.483	34.461
ZONGULDAK	53 657	4.617	1.981	16.500	6.623	83.378
TOPLAM/Total	6.472.156	372.601	189.128	1.890.459	729.202	9.653.546

KAYNAK: T.C. BAŞBAKANLIK TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Tablo 2,Türkiye’de en fazla motorlu kara aracı barındıran şehrin açık ara İstanbul olduğunu göstermektedir (2.403.549). Ayrıca, **İstanbul’da bulunan otomobil sayısı (1.711.773) , diğer bütün illerdeki toplam motorlu kara aracı sayısından fazladır.** Toplam motorlu kara aracı sayısında, İstanbul’u Ankara takip etmektedir. (1.068.453) Bütün illerde, otomobil sayısının, toplam motorlu kara aracı sayısı içindeki en büyük paya sahip olduğu gözükmemektedir; fakat bu durumun tek istisnasını **Şırnak** oluşturmaktadır. Şırnak’ta toplam kamyon sayısı (15.961), toplam otomobil sayısının yaklaşık 5 katıdır ve şehirde en fazla bulunan motorlu kara aracı kamyonudur. Mardin’de ise otomobil sayısı, kamyon sayısından fazla olsa bile, aradaki farkın oldukça az olduğu görülmektedir.

Üretim

Türkiye’de otomotiv sanayisinin gelişmesinin en büyük etkenlerinden biri üretim alanındaki gelişmelerdir. Bu noktada gelişmeden kastedilen sadece üretim miktarı değil, ayrıca üretim kalitesidir. İleri teknolojinin Türkiye’ye transfer edilmesi ile birlikte, Türk otomotiv sanayisinin üretim kalitesi artmış, bu da otomotiv sanayisini ve bütün sektörün gelişmesini ve büyümesinin sağlamıştır. Artan üretim kalitesini rakamlara dökmek zor iken, üretim miktarındaki artış istatistikî verilerde net bir şekilde görülmektedir:

Tablo 4

OTOMOTİV SANAYİ FİRMALARININ ÜRETİM ADETLERİ
The Production Units Of The Automotive Manufacturers

ARALIK SONU / By The end of December

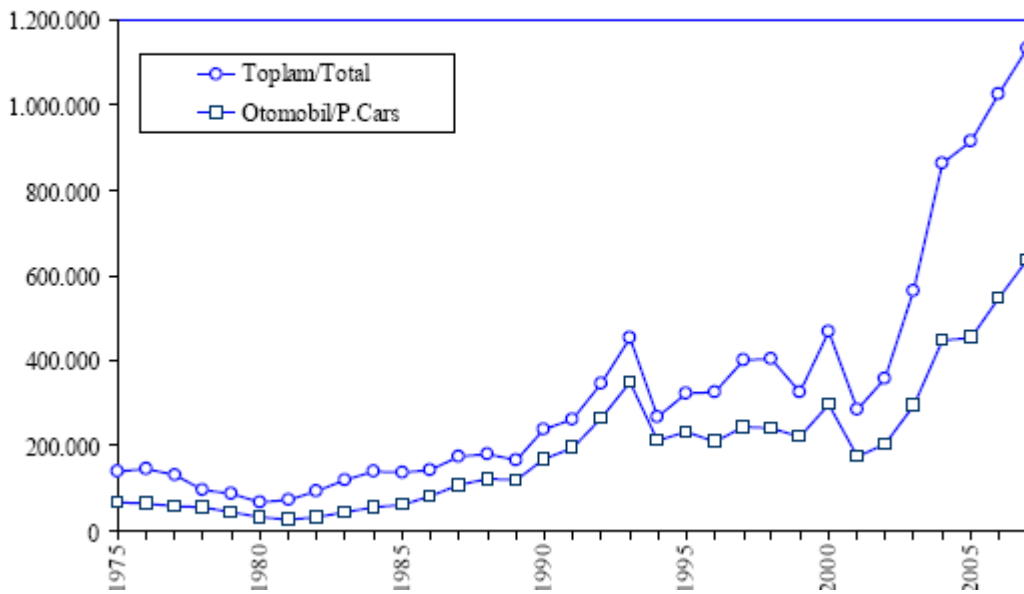
YILLAR Years	OTOMOBİL P.Car	KAMYON Truck	KAMYONET Pick-Up	OTOBÜS Bus	MINİBÜS Minibus	MİDİBÜS Midibus	TRAKTÖR F.Tractor	TOPLAM Total
1963	30	999	1.458	12	631	0	7.982	11.112
1964	100	2.741	885	58	401	0	7.006	11.189
1965	60	2.350	300	122	1.199	0	6.419	10.450
1966	18	6.258	2.478	174	0	252	8.969	18.147
1967	1.760	7.816	2.736	325	622	0	13.976	27.235
1968	2.852	9.408	2.270	466	895	0	15.118	31.009
1969	3.902	10.859	3.030	882	1.095	84	13.412	33.284
1970	3.660	6.041	4.395	806	1.099	4	7.518	23.523
1971	12.888	4.747	4.508	608	1.891	30	15.687	40.359
1972	29.628	8.596	6.044	988	3.748	0	22.893	71.897
1973	48.855	11.723	8.674	1.267	4.533	22	32.585	105.659
1974	59.906	10.591	11.861	1.113	4.584	148	25.363	113.566
1975	67.291	14.670	18.489	1.284	5.222	239	32.365	139.560
1976	62.992	20.498	19.415	1.376	4.910	302	36.602	146.095
1977	58.245	20.700	14.016	1.077	5.152	467	31.380	131.037
1978	54.085	13.144	6.879	972	3.163	444	17.673	96.360
1979	43.808	13.367	9.384	1.151	4.222	547	14.484	86.963
1980	31.529	8.308	7.322	1.101	2.130	491	16.936	67.817
1981	25.306	12.486	5.454	1.584	2.040	378	25.358	72.606
1982	31.195	15.131	4.991	1.703	4.850	587	35.716	94.173
1983	42.509	17.514	6.822	1.964	6.712	1.382	41.799	118.702
1984	54.832	17.518	7.279	1.766	7.460	2.750	46.782	138.387
1985	60.353	18.162	7.888	1.637	7.397	2.191	37.830	135.458
1986	82.032	13.646	6.605	1.813	7.318	1.508	28.053	140.975
1987	107.185	13.545	7.580	1.137	8.026	1.434	35.986	174.893
1988	120.796	12.842	7.196	1.078	6.401	1.449	30.167	179.929
1989	118.314	11.763	7.250	1.069	5.898	1.894	18.077	164.355
1990	167.556	16.933	10.553	1.689	7.898	4.288	30.098	239.015
1991	195.574	16.918	13.541	1.075	9.912	4.401	21.381	262.802
1992	265.245	21.266	16.984	1.415	11.450	6.399	21.723	344.482
1993	348.095	31.343	19.766	1.933	12.084	7.435	32.809	453.465
1994	212.651	12.108	9.602	1.034	4.924	2.855	25.169	268.343
1995	233.412	19.759	16.808	1.279	7.645	3.537	44.068	326.508
1996	207.757	29.432	21.032	2.499	10.171	5.856	52.590	329.337
1997	242.780	43.693	32.435	3.449	12.935	9.060	55.565	399.917
1998	239.937	31.823	45.517	3.040	13.910	10.275	60.500	405.002
1999	222.041	13.096	37.551	2.327	12.894	9.953	27.435	325.297
2000	297.476	28.348	68.807	4.213	20.597	11.506	37.434	468.381
2001	175.343	6.683	76.672	2.501	6.486	3.000	15.052	285.737
2002	204.198	12.295	116.872	2.684	6.139	4.377	10.840	357.405
2003	294.116	19.041	195.606	4.490	13.625	6.794	29.778	563.450
2004	447.152	31.790	301.563	4.839	28.161	9.903	40.665	864.073
2005	453.663	37.227	349.885	5.406	26.162	7.109	36.527	915.979
2006	545.682	37.026	369.862	6.019	20.728	8.263	38.841	1.026.421
2007	634.883	34.544	391.737	6.946	21.999	9.305	33.518	1.132.932

Kaynak: CATA 2008

Tablo 2'ye bakıldığı zaman, Türkiye'deki toplam üretimin 2000 yılına kadar gösterdiği artışın istikrarsız olduğu görülmektedir. Üretimin düştüğü yıllar göz önüne alındığı zaman, sadece ülke içi ekonomik krizlerin değil, uluslararası nitelikteki ekonomik krizlerin de üretimi olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılabilir. Örneğin 1977 petrol krizinden sonra üretimin belirgin bir şekilde düştüğü ve eski seviyesine ancak 1984 yılında ulaştığı görülmektedir. Ancak, Türk otomotiv sanayisi ve sektörü için en önemli dönüm noktalarından biri 2001 yılı olmuştur. 2001 krizinin atlatılmasından sonra üretimde bir patlama yaşanmış ve 2007 yılında toplam üretim miktarı 1.132.932 âdete ulaşmıştır. 2015 yılında ise bu miktarın 2.000.000 adete ulaşması hedeflenmektedir. Bu artışın nedenleri olarak, daha önce de bahsedildiği gibi teknolojinin ilerlemesi sonucu üretim kalitesinin artması ve bunun bir sonucu olarak arz ve talepteki görülen artış gösterilebilir. Kaliteli üretimin arkasında da bu sektörde çalışan kalifiye işçi ve mühendislerin yetiştirilmesi yer almaktadır.

Toplam üretim miktarında en yüksek paya sahip ürün otomobildir. Özellikle 2000 yılına kadar toplam üretim içerisinde otomobilin payının çok yüksek olduğu görülmektedir. Fakat bu yıldan sonra, otomobil üretimindeki istikrarlı artışa rağmen, toplam üretimdeki payının azaldığı gözümüze çarpmaktadır.

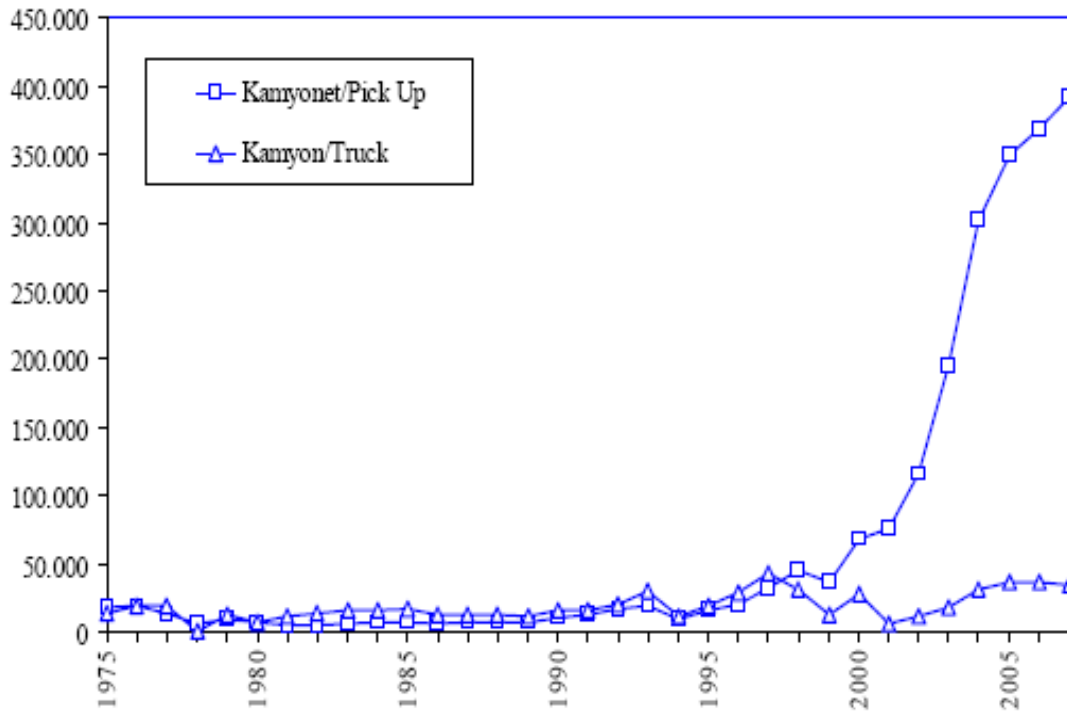
Grafik 1
Otomobil /Toplam Üretim
P.Cars /Total Production

Kaynak: CATA 2008

Otomobil üretiminin, toplam üretimdeki payının düşmesini açıklayabilmek için diğer ürünlerin üretimlerini ele almamız gerekmektedir. 2000 yılından sonra kamyonet, 2002 yılından sonra da minibüs üretiminde, kayda değer artışlar görülmektedir. Bu artışlarla beraber kamyonet ve minibüs üretiminin toplam üretimdeki payları artmış, bu da yüzde hesabına vurulduğu zaman otomobil üretiminin payını azaltmıştır.

Grafik 2
Yük Taşıt Araçları Üretimi
Truck and Pick Up Production

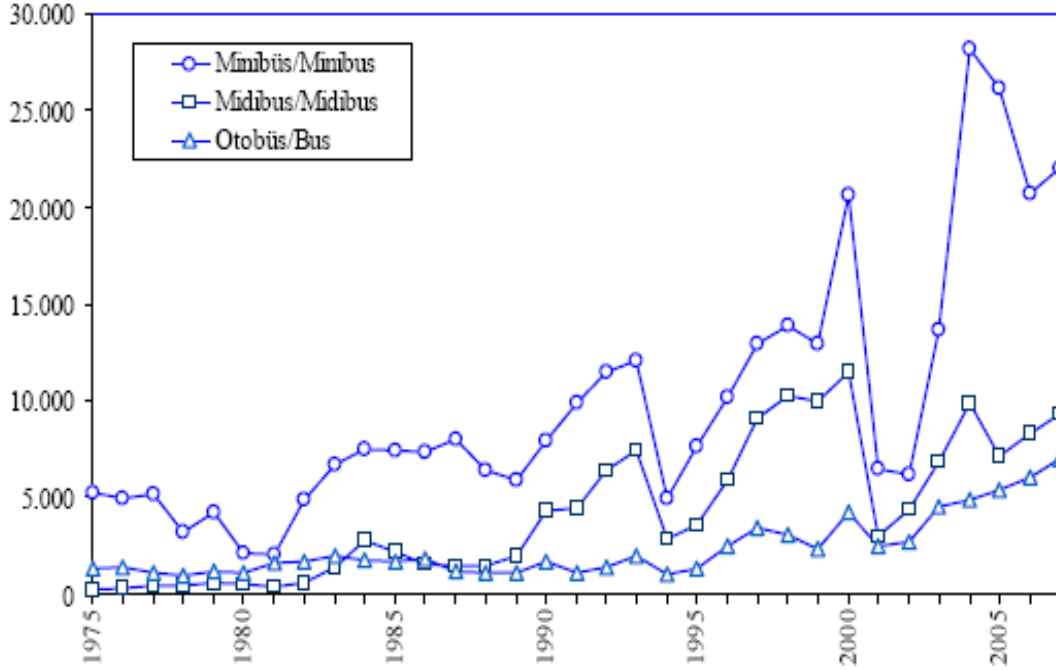

Kaynak: CATA 2008

Grafik 2, ayrıca kamyon üretimini de göstermektedir. Kamyon üretimi, hiçbir dönemde, toplam üretimin önemli bir payını oluşturmamıştır. Ayrıca Tablo 2'ye bakıldığı zaman 2007 yılı kamyon üretiminde, 2006 yılı üretimine göre küçük bir düşüş gözlemlenmektedir.

Grafik 3

Yolcu Taşıt Araçları Üretimi
Bus Production

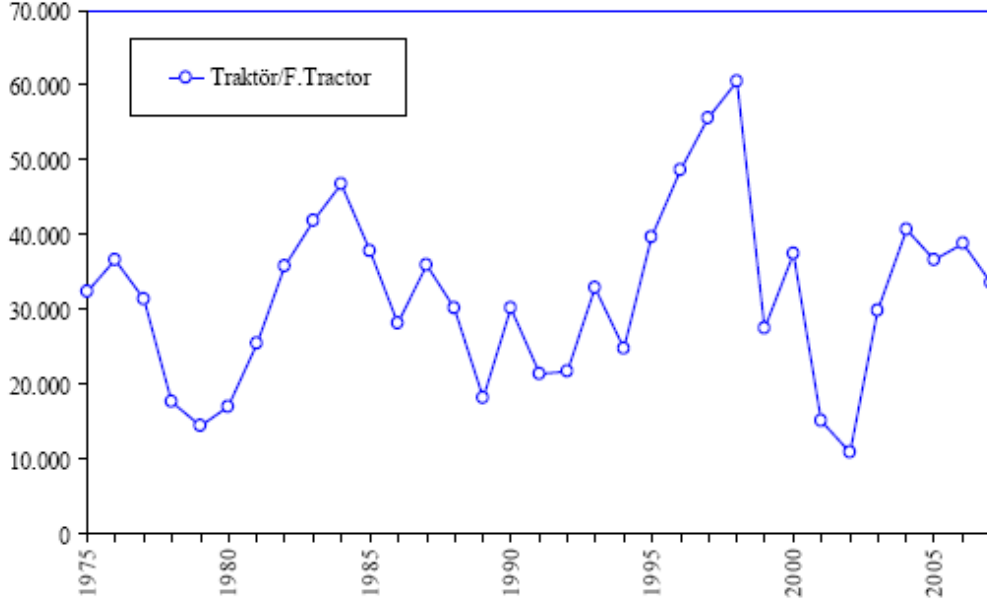
Kaynak: CATA 2008

2002 yılına kadar ülkemizdeki minibüs üretimi de istikrarsız bir çizgidedir. 2002 yılından sonra ise bu ürünün üretiminde bir patlama görülmektedir. 2004 ve 2005 yılındaki üretim azalmalarına rağmen, minibüs 2007 yılı itibari ile toplam üretimde önemli paya sahip olan ürünlerden biri haline gelmiştir. 1975 yılında 5.222 adet olan üretim miktarı, 2007 yılında 21.999 âdete ulaşmıştır. Bu rakam çok yüksek bir miktar olmasa da artış kayda değerdir. Otobüs ve midibus üretimlerinin ise aynı seviyeye ulaşmadığı ve üretimlerindeki artışlarının yavaş ve kesintili olduğu gözlenmektedir. (Bkz. Grafik 3)

Üretimi en inışli çıkışlı olan ürün ise traktördür. 2007 yılında üretilen traktör âdeti 33.518'dir:

Grafik 4

Traktör Üretimi F.Tractor Production

Kaynak: CATA 2008

Yukarıdaki grafiklerden yola çıkarak, özellikle 2001 yılından sonra, Türkiye’de üretilen otomotiv ürünlerinin çeşitlendiğini söyleyebiliriz. Bu çeşitlilikte teknolojinin ve yetişen kalifiye elemanların payını es geçmemekle beraber, küreselleşmenin de bu çeşitlenmeyi zorunlu kıldığından bahsedebiliriz. Türkiye otomotiv sanayisi ve sektörü modern teknoloji kullanan, ekonomik ölçeklerde üretim yapabilen, fiyat ve kalite açısından uluslararası rekabet gücüne sahip bir konuma gelme zorunluluğu hissetmiştir.⁶ Bu durumda ürünlerin çeşitlendirilmesi de kaçınılmaz olmuştur.

Yukarıda bahsedilen olumlu gelişmeler, Türkiye otomotiv sanayisinin üretim kapasitesinin neredeyse % 90’ını kullanabilmesini de sağlamıştır. Bu oran 2001 yılında, ekonomik krizin etkisiyle, % 29’a kadar düşmüşken altı sene içerisinde % 86’ya ulaşmıştır:

⁶ <http://ekutup.dpt.gov.tr/imalatsa/otomotiv/bedira/gelisme.pdf>

Tablo 5

YILLAR İTİBARIYLA ÜRETİM ADETLERİ VE KAPASİTE KULLANIMI
Production Units And Capacity Usage By Years

ARALIK SONU/By the end of December

TİPLER / Types	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
OTOMOBİL / P.Car	242.780	239.937	222.041	297.476	175.343	204.198	294.116	447.152	453.663	545.682	634.883
KAMYON / Truck	43.693	31.823	13.096	28.348	6.683	12.295	19.041	31.790	37.227	37.026	34.544
KAMYONET / Pick-Up	32.435	45.517	37.551	68.807	76.672	116.872	195.606	301.563	349.885	369.862	391.737
OTOBÜS / Bus	3.449	3.040	2.327	4.213	2.501	2.684	4.490	4.839	5.406	6.019	6.946
MİNİBÜS / Minibus	12.935	13.910	12.894	20.597	6.486	6.139	13.625	28.161	26.162	20.728	21.999
MİDİBÜS / Midibus	9.060	10.275	9.953	11.506	3.000	4.377	6.794	9.903	7.109	8.263	9.305
TRAKTÖR / F.Tractor	55.565	60.500	27.435	37.434	15.052	10.840	29.778	40.665	36.527	38.841	33.518
TOPLAM / Total	399.917	405.002	325.297	468.381	285.737	357.405	563.450	864.073	915.979	1.026.421	1.132.932

NOT: EN YÜKSEK ÜRETİM ADETLERİ İÇİNE ALINMIŞTIR.

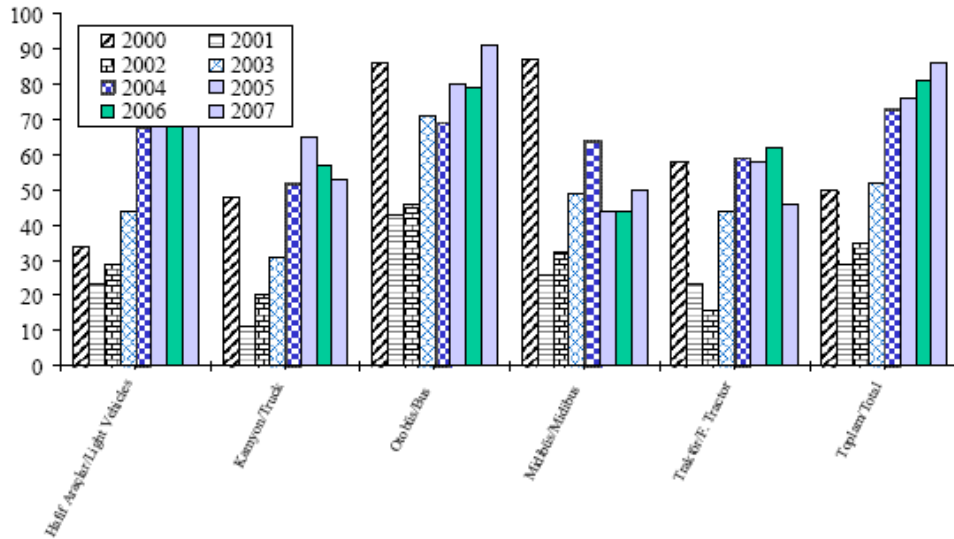
Note: The highest production volumes are shown in

KAPASİTE KULLANIMI
Capacity Usage

% 49 % 49 50% 36% 29% 35% 52% 73% 76% 81% 86%

Kaynak: CATA 2008

Grafik 5
Kapasite Kullanımı (%)
Capacity Usage (%)

OSD Üyeleri İhracat (US Dollars) (Bin/Thousand)
OSD Members Exports

Kaynak: CATA 2008

İhracat / İthalat

İhracat

Tablo 6

Yıllar	Toplam Üretim (Adet)	Otomotiv İhracat (Adet)	İhracat / Üretim %
1993	453.465	9.179	2,02
1994	268.343	14.882	5,55
1995	326.508	36.041	11,04
1996	329.337	30.976	9,41
1997	399.917	25.991	6,50
1998	405.002	27.009	6,67
1999	325.297	85.904	26,41
2000	468.381	101.822	21,74
2001	285.737	201.145	70,40
2002	357.217	253.978	71,10
2003	562.466	354.742	63,07
2004	860.846	520.361	60,45
2005	916.000	561.000	61
2006	1.026.000	706.000	69
2007	1.133.000	830.000	73

Kaynak: OSD

1993 yılında, TL'nin reel olarak değer kazanma eğilimini sürdürmesi ve iç talepteki canlılık nedeniyle genel ekonomideki ihracat daralmasına paralel olarak otomotiv ihracatı da gerileme kaydetmiştir. 1994'e kadar otomotiv üretimi daha çok yurtiçi talebi karşılamaya yönelik olduğu halde, 1994'ün ilk yarısında döviz kurlarının hızla yükselmesiyle baş gösteren ekonomik kriz ve ardından uygulamaya koyulan istikrar tedbirlerinin iç talebi önemli ölçüde daraltması sonucu üreticiler ihracata yönelmişlerdir.

1992- 2000 yılları otomotiv ihracatının toplam dış ticaret içindeki payı, ortalama olarak %30 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2000 yılından itibaren, otomotiv

firmalarının ihracat projelerinin başlamasıyla birlikte, ihracatın dış ticaret içindeki payı artmaya başlamıştır. Ancak, 2000 yılında otomotiv ithalatının, pazarın büyümesiyle birlikte artması ve döviz kurlarının düşük seyretmesi, otomotiv ihracatının toplam dış ticaret içindeki payının %28 gibi düşük bir düzeyde gerçekleşmesine neden olmuştur. Bununla birlikte, 2002 yılında adet bazında ihracatın artmış, ithalatın azalmış olmasına rağmen, yıl içinde döviz kurlarının düşük seyretmesine bağlı olarak 2002 yılı dış ticaretinde ihracatın oranı, 2001 yılına göre azalmış ve %52 olmuştur.

2002 yılında ihracat, 1992 yılından itibaren süregelen artışa bağlı olarak, hem adet hem de dolar bazında artmıştır. 2002 yılı itibariyle 253.978 adet motorlu taşıt aracı ihraç edilmiştir.

2003 yılında otomotiv sektörü ihracatı %41 oranında artmıştır ve sektördeki toplam ihracat yaklaşık 6 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 2003 yılı, 2002 yılı ile kıyaslandığında ana sanayisi ihracatı % 79 oranında artarak yaklaşık 2.5 milyar ABD doları düzeyine ulaşmıştır. 2004 yılı otomotiv sektörü ihracatı ise yaklaşık 10 milyar ABD dolarıdır. **2006 yılından itibaren bu rakam 1.000.000 barajını geçmiştir.**⁷ İhracattaki artışı, ürün türlerine göre incelersek karşımıza çıkan tablo şöyle olacaktır:

Tablo 7

TİPLER / Types	OTOMOTİV SANAYİİ FİRMALARININ İHRACATLARI Automotive Industry Exports									
	YILLAR / Years									
	2003		2004		2005		2006		2007	
	ADET Units	DEĞER \$ Value	ADET Units	DEĞER \$ Value	ADET Units	DEĞER \$ Value	ADET Units	DEĞER \$ Value	ADET Units	DEĞER \$ Value
OTOMOBİL / P. Car	215.317	2.070.548.508	305.072	3.783.058.705	319.849	4.098.450.843	430.528	5.471.999.318	518.328	6.941.721.286
KAMYON / Truck	1.858	52.568.132	2.530	104.124.950	5.059	265.908.938	4.012	238.167.822	9.399	644.492.878
KAMYONET / Pick Up	123.125	1.298.921.254	190.358	2.278.970.894	219.067	2.838.935.232	251.911	3.113.245.220	273.017	3.850.694.487
OTOBÜS / Bus	3.218	473.389.429	2.933	487.852.005	3.791	568.072.883	4.122	673.747.840	5.349	1.088.409.224
MINİBÜS / Minibus	4.085	50.706.412	5.521	71.953.688	3.733	57.189.589	4.208	75.387.559	11.822	220.139.691
MİDİBÜS / Midibus	1.479	35.596.341	1.839	72.152.794	1.935	85.037.827	1.918	109.027.848	2.031	125.803.388
TRAKTÖR / F. Tractor	12.070	151.257.308	10.178	144.384.771	8.244	122.154.910	9.710	145.034.002	9.458	164.941.580
YEDEK PARÇA / Miscellaneous Parts		214.470.147		239.085.076		281.833.548		308.910.352		383.577.505
TOPLAM / Total	360.950	4.347.455.531	518.531	7.141.582.863	561.678	8.097.583.370	706.409	10.133.519.561	829.204	13.379.780.027

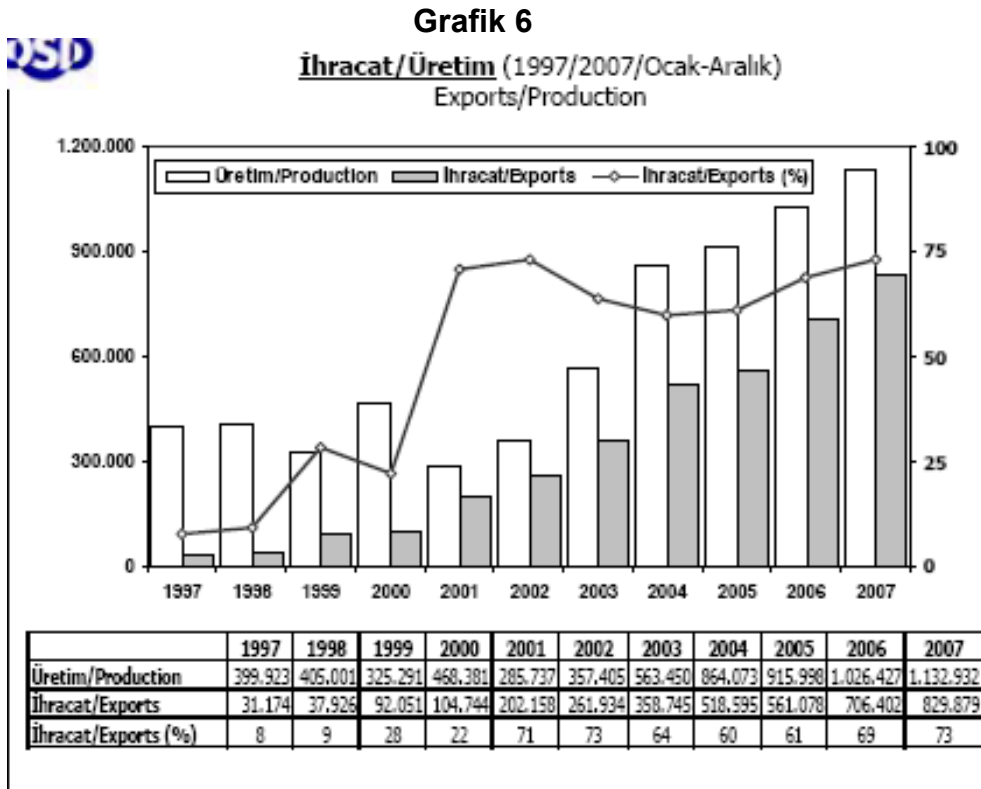
YURTIÇİ TEŞVİKLI SATIŞLARI HARIÇTİR / Excluding Local Incentive Sales

Kaynak: CATA 2008

⁷ <http://host.nigde.edu.tr/okyayu/tezmakale.doc>

İhraç edilen otomotiv sanayi ürünleri arasında en büyük paylar sırası ile otomobil ve kamyonete aittir. 2007 yılında ihraç edilen otomobil ve kamyonetler, toplam ihracatın % 95'ini oluşturmaktadır. Toplam ihracat içindeki payları çok küçük olsa bile, ihraç edilen kamyon ve minibüs adetinin ve bunları değerlerinin 2007 senesinde belirgin bir şekilde arttığı da gözlenmektedir. **2007 yılında, ihraç edilen kamyon adeti % 135 oranında, minibüs adeti de % 49 oranında artmıştır.** Genel anlamda, ihraç edilen ticari araçların (kamyon, kamyonet, otobüs, minibüs ve midibüs) adetindeki artış %19 oranındadır. 2007 yılında, ihracat içindeki payı azalan tek otomotiv ürünü ise traktördür (- %2) .

Üretim ve ihracat arasındaki ilişkiyi ise aşağıdaki grafik somut bir şekilde göstermektedir:

Kaynak: OSD

Grafik 6'da da görüldüğü üzere 1998- 2001 yılları arasındaki dönem dışında, otomotiv sektöründeki üretim ve ihracattaki artış paralel bir şekilde gerçekleşmiştir. Özellikle, otomotiv sektörünün büyük bir gelişme gösterdiği 2002 yılından sonra iki kalemdeki artış düzenlidir. Bunun yanında, ihracatın üretimdeki

payının 1997 yılında % 8 iken, 2007 yılında %73'e ulaştığını görmekteyiz. Fakat 10 yıl içerisinde gerçekleşen bu büyük artış çeşitli nedenlerden dolayı çok düzenli olmamıştır.

İthalat

Dünyadaki gelişmeler ithalatı arttırıcı bir rol oynamıştır. AB ve Uzak Doğu'da kullanılmayan kapasitelerin yüksek oluşu, Türkiye gibi gelişme potansiyeli olan pazarlarda özel fiyat uygulamalarına neden olmuştur. Bunun yanı sıra bu alandaki yoğun rekabet, otomotiv sektöründe yoğun bir teknolojik gelişmeye neden olmaktadır. Her yıl yeni modellerin üretilmesi ve bu modellerin yüksek standartlara sahip olması müşteri tercihlerinin bu modellere yönelmesi sonucunu doğurmaktadır. 1996 sonrasında ithalattaki artış 1999 yılı dışında devam etmiştir. Bu gelişmeler yanında ithalatın yurtiçi satışlar içindeki payı 1992- 1993 yılları arasında sırasıyla %19 ve %23 oranında gerçekleşmiş, 1994 ve 1995 yıllarında ise gerçekçi kur politikası ve yerli sanayisinin gümrük birliğine hazırlanıp modern araçlar üretme çalışmalarına bağlı olarak %12 ve %10 seviyelerine inmiştir. 1996'da bu oran gümrük birliğinden sonra artan ithalat doğrultusunda bir miktar yükselerek %24 olarak gerçekleşmiştir. İzleyen yıllarda da yurt içi satışlar içinde ithalatın payı artmaya devam etmiş, **bu oran 2000 yılında %55 olmuştur**. Bu oran 2001 yılında %48, 2002 yılında %47, 2003 yılında %55 ve 2004 yılında 753.731 adet gerçekleşen yurt içi satışlar ve 436.231 adet gerçekleşen ithalat ile %58 olarak gerçekleşmiştir.

Hızlı ithalat artışının temel nedenleri şöyle özetlenebilir; 31.12.1995 tarihinde yürürlüğe giren 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı gereği AB'den ithalatta tüm tarifelerin sıfırlanması ile ithalatta artış oranı beklenenin üzerinde olmuş ve bu aşırı artış sürekli ve kararlı bir nitelik kazanmıştır. Gümrük birliği öncesinde sektör adına ilgililerle yapılan birçok görüşmede ithalatın artmasına karşı uygulanacak tek aracın, kur politikası olacağı açıklanmıştır ancak uygulama bunun aksine gelişmiştir. Özellikle 1997 ve onu izleyen yıllarda markın enflasyonunun altında değer kazanması Almanya'dan yapılan ithalatın aşırı artmasına neden olmuştur. Otomotiv pazarında ithalat gelişmiş ülkelerde dahi belirli düzenlemelerle denetim altında tutulmaktadır.

2001 yılı ile başlayan ekonomik kriz ve pazarın küçülmesiyle birlikte motorlu araçlar ithalatı, 763 milyon dolar ile 1995 yılından sonraki en düşük düzeyine gerilemiştir. 2001 yılında döviz kurların aşırı değerlenmesi, pazarın daralmasıyla birlikte stok seviyesinin yükselmesi, ithalatın hem adet hem de dolar bazında azalmasına neden olmuştur. Bununla birlikte, 2002 yılı itibariyle, motorlu taşıt aracı ithalatı, döviz kurlarının düşük seyretmesine bağlı olarak dolar bazında artmıştır.

Otomobil ithalatı pazarın en iyi yılı olan 2000 yılında 272.110 adet ile en üst düzeyine ulaşmıştır. Ancak, 2001 ve 2002 yıllarında krize bağlı olarak daralan pazar, ithalatın 1995 yılı düzeyinde gerçekleşmesine neden olmuştur. 2002 yılında otomobil ithalatı 2000 yılına göre %78 oranında azalarak 61.294 adet olmuştur. Hafif ticari araç ithalatı 2000 yılına göre %75 oranında azalarak 19.658 adet düzeyinde gerçekleşmiştir. 2002 yılı hafif ticari araç ithalatı, 2001 yılına göre %12 oranında artmıştır.⁸

Tablo 8 (Toplam Pazar- İthalat Miktarları)

	2003	2004	2005	2006	2007	Değişim(%) 2006- 2007
Toplam Pazar	400.451	745.812	763.186	669.604	641.315	- 4
İthalat	223.224	432.293	438.114	384.174	359.089	- 7
İth./Top.(%)	56	58	57	57	56	---

Kaynak: OSD

Türkiye’de üretim adetindeki artışa rağmen, Türkiye taşıt araçları pazarının yarısından fazlası ithalatla karşılanmaktadır Tablonun incelenmesinden de görüleceği üzere son yıllarda toplam pazar içerisindeki ithal oranı **büyük bir istikrar göstererek %56 -%58 aralığında değişmiştir.**

⁸ <http://host.nigde.edu.tr/okyayu/tezmakale.doc>

Firmalar

Tablo 9
MARKALARA GÖRE MOTORLU KARA TAŞITLARI - 2007
Motor Vehicles by Trademark - 2007

MARKA Trademark	OTOMOBİL P. Car	MİNİBÜS Minibus	OTOBÜS Bus	KAMYONET Pick Up	KAMYON Truck	TOPLAM Total
Alfa Romeo	10.615	0	0	0	0	10.615
Anadol	10.252	0	0	72.858	0	83.110
Audi	40.930	0	0	0	0	40.930
Austin	0	423	310	2.839	5.139	8.711
Bedford	0	132	574	747	22.043	23.496
BMC	0	4.608	4.796	35.952	98.318	143.674
BMW	85.100	0	0	0	0	85.100
Chevrolet	38.639	141	277	2.042	696	41.795
Chrysler	9.385	0	0	675	1.940	12.000
Citroen	53.755	1.216	1.222	26.836	0	83.029
Dacia	25.848	0	0	9.533	0	35.381
Daewoo	5.504	82	0	2.116	0	7.702
Daf	0	0	284	0	10.715	10.999
Daihatsu	10.903	58	0	3.492	0	14.453
Desoto	0	77	89	21.044	19.853	41.063
Dodge	1.921	95	182	25.750	22.025	49.973
Fargo	0	0	95	20.311	24.059	44.465
Fiat	499.730	6.074	12.713	186.286	39.997	744.800
Ford	382.514	167.449	4.866	436.998	142.131	1.133.958
Hino	0	0	31	328	5.269	5.628
Honda	149.375	0	0	0	0	149.375
Hyundai	248.874	22.773	400	150.563	2.559	425.169
Inter	0	446	147	1.251	2.259	4.103
Isuzu	1.393	255	18.268	44.366	56.977	121.259
Iveco(Otoyol)	0	2.226	31.672	37.144	41.269	112.311
Jeep	9.950	0	0	741	0	10.691
Kia	46.457	3.097	37	58.995	2.216	110.802
Lada	94.225	0	0	446	0	94.671
Landrover	21.652	0	0	673	0	22.325
Levend	0	4.555	923	43.854	0	49.332
Magirus(Otokar)	0	28.314	5.376	886	526	35.102
Man	0	0	5.179	0	40.425	45.604
Mazda	43.066	3.164	0	26.901	178	73.309

Mercedes	145.983	15.085	36.033	16.107	83.552	296.760
Mini	2.723	0	0	0	0	2.723
Mitsubishi	24.762	11.475	10.836	118.316	36.787	202.176
Murat (Tofaş)	1.247.653	0	0	200	0	1.247.853
Nissan	54.583	363	0	39.163	285	94.394
Opel	437.009	1.238	519	38.896	0	477.662
Peugeot	168.323	45.751	30.357	74.359	0	318.790
Renault	1.741.619	7.246	7.062	129.534	12.133	1.897.594
Rover	8.350	0	0	0	0	8.350
Saab	1.453	0	0	0	0	1.453
Scania	0	0	104	0	15.323	15.427
Seat	42.207	0	0	1.850	0	44.057
Skoda	89.502	0	0	43.320	276	133.098
Suzuki	29.166	217	0	8.549	0	37.932
Tata	4.429	0	0	7.215	0	11.644
Toyota	298.876	799	159	23.497	142	323.473
Volkswagen	297.394	39.578	10.050	138.269	0	485.291
Volvo	21.111	0	211	0	14.815	36.137
Diğer / Other	66.925	5.664	6.356	37.557	27.295	143.797
TOPLAM/Total	6.472.156	372.601	189.128	1.890.459	729.202	9.653.546

KAYNAK: T.C. BAŞBAKANLIK TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

Yukarıda, otomotiv sektöründe faaliyet gösteren firmaların ürünlerinin, Türkiye araç parkındaki payları verilmektedir. Sırasıyla Renault, Tofaş ve Ford, Türkiye’de en çok görülen markalardır. Renault ve Tofaş’ın Türkiye’de bulunan araçlarının çok büyük bir bölümü otomobillerden oluşmaktadır; hatta Tofaş’ın otomobil dışında sadece 200 kamyoneti gözükmetedir. Ford söz konusu olduğu zaman ise bu durum değişmektedir. Ford ürünlerinin, Türkiye içerisinde oldukça çeşitli olduğu ve ürün türlerinin Ford’un Türkiye’deki toplam araç sayısındaki paylarının dengeli bir dağılım gösterdiği görülmektedir. Ayrıca, Ford’un Türkiye’deki en yaygın ürünü otomobil değil, kamyonettir. Nitekim Türkiye’de en fazla kamyon ve minibüs ürünü bulunan firma da Ford’dur. Türkiye’deki otobüsler incelendiği zaman ise, Mercedes’in otobüslerinin sayısının Türkiye’deki sayısının en fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 10

2007 - ÜRETİCİ BİLGİLERİ MODEL/ARAÇ TİPİ BAZINDA

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
A.I.O.S.													
K.Kamyon													
Isuzu NPR	103	184	198	158	188	193	90	160	195	179	272	225	2145
Isuzu NQR	5	60	72	96	96	36	93	27	60	72	84	84	785
Toplam :	108	244	270	254	284	229	183	187	255	251	356	309	2.930
Kamyonet													
Isuzu NKR-55	84	84	132	96	108	120	66	126	120	132	156	120	1344
Isuzu NKR-W	92	108	126	108	156	150	108	84	168	180	192	168	1640
Toplam :	176	192	258	204	264	270	174	210	288	312	348	288	2.984
Midibüs													
MD 27 A/S	1	42	49	30	36	22	20	34	6	35	42	31	348
MD 27 B	14	41	6	20	9	32	10	8	9	5	53	131	338
MD 27 SA	29	47	76	35	71	45	15	23	91	88	76	34	630
MD NQR 70	58	26	5	71	64	64	72	67	58	56	56	15	612
Toplam :	102	156	136	156	180	163	117	132	164	184	227	211	1.928
Genel Toplam :	386	592	664	614	728	662	474	529	707	747	931	808	7.842
ASKAM													
B.Kamyon													
AS 26 - 260 SN	0	5	0	25	0	0	0	0	0	0	0	0	30
AS 19 - 260 LN	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
AS 32.300 LN (Hi-Ex)	0	0	0	10	1	0	0	0	0	0	0	0	11
AS 950 SUPER	0	0	0	2	30	0	0	0	0	0	0	0	32
Toplam :	1	5	0	37	31	0	0	0	0	0	0	0	74
Kamyonet													
AS 250 D	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Toplam :	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Genel Toplam :	1	10	0	37	31	0	0	0	0	0	0	0	79

B.M.C.

B.Kamyon

Fatih 180	16	15	25	9	16	12	8	23	12	17	33	31	217
Fatih 200	30	0	0	3	0	0	2	1	8	0	20	0	64
Fatih 280	29	66	39	50	60	63	26	48	20	10	7	5	423
Profesyonel 518	1	7	9	1	3	2	14	6	16	6	2	0	67
Profesyonel 522	10	13	32	27	36	43	16	66	35	40	75	73	466
Profesyonel 624	34	39	97	129	70	49	26	104	50	75	32	18	723
Profesyonel 827	422	149	158	231	119	237	125	191	114	105	110	122	2083
Profesyonel 832	86	106	99	162	147	178	45	162	122	151	154	182	1594
Toplam :	628	395	459	612	451	584	262	601	377	404	433	431	5.637

Kamyonet

Kamyonet	265	279	301	230	237	178	115	181	268	254	185	131	2624
Toplam :	265	279	301	230	237	178	115	181	268	254	185	131	2.624

Midibüs

18+1	14	19	0	10	56	33	0	1	21	3	12	15	184
Toplam :	14	19	0	10	56	33	0	1	21	3	12	15	184

Minibüs

Minibüs	72	78	51	75	43	77	58	114	92	78	110	117	965
Toplam :	72	78	51	75	43	77	58	114	92	78	110	117	965

Otobüs

2 Kapılı	31	50	65	50	53	56	60	61	48	21	43	55	593
3 Kapılı	16	20	10	10	10	17	21	40	40	55	69	58	366
Toplam :	47	70	75	60	63	73	81	101	88	76	112	113	959

Genel Toplam : 1.026 841 886 987 850 945 516 998 846 815 852 807 10.369

FORD OTOSAN

B.Kamyon

H476 1PP DOMESTIC H476 4*2	0	0	0	0	0	0	0	0	3	17	58	98	176
D 19 DB 1824 (4x2)	13	5	10	21	21	17	58	53	61	69	17	29	374
D 26 ST 2530	35	70	100	54	26	18	1	42	92	19	12	23	492

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
D 26 DB 2524 6*2	1	1	8	8	0	3	18	11	16	15	26	27	134
D 19 SW DOMESTIC	0	0	1	1	6	3	2	7	9	0	5	11	45
D 19 HT 1830 4*2	27	30	18	29	31	79	65	63	66	102	71	30	611
D 32 S 8*2 3230S	94	114	130	83	124	100	58	24	129	107	133	94	1190
D 32 Y 8*2 3230C	52	34	28	24	50	15	25	43	48	52	44	47	462
D 26 HY 6*2 2524	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	1	0	4
D 19 SHB 1824 4*2 DOMESTIC	0	0	0	2	10	2	7	3	3	0	0	2	29
D 34 XD DOMESTIC 3430 6*4	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
D 32 CB DOMESTIC 3230C 8*2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
D 19 H1	1	0	0	0	0	0	15	0	0	0	1	1	18
D 26 T	4	0	0	1	2	10	10	2	8	17	22	18	94
D 26 TR	1	0	0	1	2	2	9	52	8	9	18	12	114
D 32 Y1 3230 8*2	1	0	4	0	0	3	0	0	0	0	4	6	18
D 34 XT 3430D 6*4	30	34	19	31	59	67	95	51	96	135	143	56	816
D 32 S1 3230S DOMESTIC 8*2	0	0	0	1	5	1	0	0	1	0	0	2	10
D 26 SC 2530D DOMESTIC 6*2	0	0	0	93	80	61	26	30	113	90	57	28	578
D32 YR 3220C 6*2 DOMESTIC	0	0	0	0	0	1	0	1	2	2	1	6	13
D 26 H1 DOMESTIC 2524 6*2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	6	8
D 19 STB 1824 (4X2)	0	0	1	12	0	5	1	1	1	2	10	2	35
D 19 TB 1830 (4X2)	3	0	5	2	0	2	8	3	0	4	6	1	34
D 19 TH 1830 (4X2)	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	13
D 26 HB 2524 (6X2)	64	72	85	59	44	17	0	29	42	68	90	45	615
D 32 SR 3230S (8X2)	8	17	10	23	11	11	5	11	12	11	17	10	146
D 26 SDB 2524D5 (6X2)	17	24	22	25	22	23	6	40	114	43	55	12	403
Toplam :	351	401	442	470	493	441	411	466	837	764	792	566	6.434

Kamyonet

EXPORT REGULAR CARGO VAN	4.675	5.785	6.130	5.092	5.185	5.860	5.808	3.734	6.528	6.522	7.404	5.718	68441
DOMESTIC TR CONNECT SWB KOMBI	1.281	1.026	1.618	2.302	2.108	1.770	1.999	1.199	1.706	1.915	3.440	3.528	23892
DOMESTIC TR CONNECT EXTENDED KOMBI	22	8	13	7	12	70	47	4	104	10	27	49	373
DOMESTIC TR CONNECT SWB VAN	100	54	173	162	309	291	201	91	38	16	98	328	1861
DOMESTIC TR CONNECT EXTENDED VAN	64	55	37	98	100	59	82	56	51	21	26	347	996
EXPORT TR SWB KOMBI	1.494	1.588	2.304	1.522	1.550	1.550	1.594	917	1.841	1.038	1.478	733	17609
EXPORT TR EXTENDED KOMBI	395	939	601	395	743	755	547	444	650	476	806	605	7356

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
EXPORT TR SWB VAN	3.019	3.861	3.237	2.885	3.653	3.934	2.827	1.953	3.864	3.284	2.386	1.449	36352
EXPORT TR EXTENDED VAN	1.615	1.608	2.251	2.030	1.712	1.959	1.974	1.402	1.991	2.454	2.494	2.057	23547
DOMESTIC KOMBI VAN N1 1.35 300S	76	58	139	152	121	152	91	103	73	81	117	68	1231
DOMESTIC REGULAR CARGO VAN 1.35 300S	75	72	265	304	180	259	151	104	144	161	232	269	2216
DOMESTIC REGULAR CARGO VAN 1.55 330S	50	24	82	97	82	99	117	90	94	144	250	178	1307
DOMESTIC REGULAR CARGO VAN 1.5M 330M	1	10	0	2	6	45	12	31	16	19	46	2	190
DOMESTIC REGULAR CARGO VAN 1.9 EF 430	21	0	47	83	179	130	113	84	85	80	175	176	1173
EXPORT CAB VAN FLOOR LCF V34X	854	1.197	1.410	1.147	1.366	1.524	1.572	1.139	1.825	1.661	1.413	1.116	16224
EXPORT SINGLE CAB V34X	1.973	2.228	2.288	2.229	2.427	2.173	1.517	1.002	2.039	2.444	1.758	1.930	24008
EXPORT DOUBLE CAB N1 V34X	911	830	1.052	935	1.159	1.134	1.046	934	820	733	1.113	714	11381
DOMESTIC REGULAR CARGO VAN V34X 1,7 3	139	209	233	225	289	359	240	192	349	342	579	720	3876
DOMESTIC REGULAR CARGO VAN 1.7EF-350E	84	1	52	8	169	52	84	5	100	140	147	137	979
EXPORT DOUBLE IN VAN	146	82	113	131	57	31	44	32	87	210	53	109	1095
DOMESTIC SINGLE CAB (V34X)	851	829	967	794	1.043	965	838	702	1.219	1.257	2.048	1.863	13376
DOMESTIC DOUBLE CAB N1	107	119	87	125	144	176	162	20	123	130	148	156	1497
DOMESTIC TR CONNECT DOUBLE CAB VAN-N	0	0	0	0	19	2	45	0	0	1	0	1	68
EXPORT KOMBI M1	124	153	130	231	107	42	110	86	123	167	87	97	1457
EXPORT TR DOUBLE CAB VAN N1 (KOMBI VA	6	12	30	12	7	5	32	3	18	12	15	4	156
EXPORT TR EXTENDED DOUBLE CAB VAN N1	12	51	13	23	38	18	8	4	62	71	13	12	325
DOMESTIC TR CONNECT EXTENDED DOUBLE	2	0	2	0	0	1	5	0	22	7	0	0	39
Toplam :	18.097	20.799	23.274	20.991	22.765	23.415	21.266	14.331	23.972	23.396	26.353	22.366	261.025

Minibüs

DOMESTIC BUS M2 V34X 1.7EF 350E	24	2	4	0	11	11	55	69	34	17	20	14	261
DOMESTIC BUS M2 V34X 1.3 300S	0	2	0	5	2	5	9	0	0	0	0	0	23
DOMESTIC BUS M2 V34X 1.7 350L	105	55	34	52	155	162	237	163	185	210	350	385	2093
DOMESTIC KOMBI N1 V34X 1.35 300S	79	216	287	375	340	306	232	216	137	183	392	445	3208
DOMESTIC BUS M2 V34X 1.5M 330M	48	50	131	120	224	124	129	78	85	64	147	190	1390
DOMESTIC BUS M2 V34X 1.9EF 430E	37	17	69	76	183	95	233	214	40	126	132	229	1451
EXPORT BUS M2 V34X	329	521	782	535	342	670	209	104	305	355	498	363	5013
EXPORT KOMBI M1 V34X	454	440	297	386	453	351	359	292	539	480	608	533	5192
DOMESTIC KOMBI N1 (V34X) 1,5S-330S	7	0	0	8	20	46	18	24	23	19	51	50	266
Toplam :	1.083	1.303	1.604	1.557	1.730	1.770	1.481	1.160	1.348	1.454	2.198	2.209	18.897

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
Genel Toplam :	19.531	22.503	25.320	23.018	24.988	25.626	23.158	15.957	26.157	25.614	29.343	25.141	286.356

HATTAT

Traktör

UNIVERSAL 453 B	14	14	0	0	7	7	4	13	10	0	0	0	69
HATTAT A 68 2WD	0	0	1	1	1	6	7	0	0	8	24	1	49
HATTAT A 68 4WD	0	0	1	1	4	9	6	3	13	9	16	22	84
HATTAT A 78 2WD	0	0	2	0	0	3	5	0	0	0	0	1	11
HATTAT A 78 4WD	0	1	1	1	4	8	11	3	1	3	3	3	39
UNIVERSAL 533 B	0	0	5	1	8	0	0	0	0	0	0	0	14
VALTRA A 75 2WD	0	0	3	1	0	0	0	0	0	1	0	1	6
VALTRA A 75 4WD	11	29	7	5	12	14	3	0	4	20	10	10	125
VALTRA A 85 2WD	0	0	1	2	0	0	1	0	1	0	0	0	5
VALTRA A 85 4WD	14	4	18	1	0	0	18	12	13	13	23	28	144
VALTRA A 95 4WD	17	9	14	1	1	2	5	13	19	10	6	3	100
UNIVERSAL 533 DTP	11	11	0	8	3	9	26	10	13	7	0	0	98
HATTAT A 58 4WD	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
UNIVERSAL 453	31	42	3	10	27	16	14	0	12	0	0	0	155
UNIVERSAL 533	39	28	0	0	0	11	20	14	3	16	3	0	134
UNIVERSAL 533 DT	0	11	8	3	11	0	0	0	0	0	0	0	33
UNIVERSAL 683	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
UNIVERSAL 683 DT	22	19	3	0	0	11	0	3	8	26	37	0	129
HATTAT A 58 2WD	0	1	0	0	5	5	5	2	4	5	15	2	44

Toplam :	159	183	67	35	83	101	125	73	102	118	137	71	1.254
----------	-----	-----	----	----	----	-----	-----	----	-----	-----	-----	----	-------

Genel Toplam :	159	183	67	35	83	101	125	73	102	118	137	71	1.254
----------------	-----	-----	----	----	----	-----	-----	----	-----	-----	-----	----	-------

HONDA TÜRKİYE

Otomobil

1.4 Sedan	839	780	661	600	660	779	223	0	321	399	676	0	5938
1.6 Sedan	797	824	710	888	1.200	1.062	1.265	0	752	1.710	1.232	1.976	12416
1.8 Sedan	180	210	600	300	210	240	330	0	329	181	1.436	1.293	5309

Toplam :	1.816	1.814	1.971	1.788	2.070	2.081	1.818	0	1.402	2.290	3.344	3.269	23.663
----------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	---	-------	-------	-------	-------	--------

Genel Toplam :	1.816	1.814	1.971	1.788	2.070	2.081	1.818	0	1.402	2.290	3.344	3.269	23.663
----------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	---	-------	-------	-------	-------	--------

HYUNDAI ASSAN

Kamyonet

H 1 Van	1.480	898	670	232	386	461	362	537	501	521	150	0	6198
H 100 Van	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Toplam :	1.489	898	670	232	386	461	362	537	501	521	150	0	6.207

Minibüs

H 1 MPV (Binek)	9	34	24	17	14	9	28	33	49	19	20	0	256
H 1 TİCARİ	11	18	6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	36
Toplam :	20	52	30	18	14	9	28	33	49	19	20	0	292

Otomobil

Accent 1.4	2.033	2.590	2.157	2.633	3.309	2.906	2.195	2.313	3.136	2.920	3.560	1.973	31725
Matrix 1.6	2	3	784	2.378	2.999	2.135	1.865	2.099	2.609	2.076	2.295	2.506	21751
Matrix 1.5	1	2	216	722	1.101	1.067	475	631	241	424	995	94	5969
Accent 1.5	2.217	1.860	2.043	1.567	1.791	1.924	1.675	2.487	2.164	1.540	2.250	2.728	24246
Toplam :	4.253	4.455	5.200	7.300	9.200	8.032	6.210	7.530	8.150	6.960	9.100	7.301	83.691
Genel Toplam :	5.762	5.405	5.900	7.550	9.600	8.502	6.600	8.100	8.700	7.500	9.270	7.301	90.190

KARSAN

K.Kamyon

HD 75	0	0	0	0	0	0	0	0	20	10	26	37	93
Toplam :	0	0	0	0	0	0	0	0	20	10	26	37	93

Kamyonet

Partner Furgon 1.9 D CAMLI 1+4	0	0	64	267	355	153	67	185	198	76	267	313	1945
Partner Furgon 2.0 HDI Camli 1+4	19	62	64	78	134	74	36	12	49	0	0	0	528
PARTNER FURGON 1.6 HDI CAMLI 1+4	0	112	236	100	166	167	138	140	6	1	17	56	1139
PARTNER 1.6 HDI	0	0	0	0	2	15	19	14	10	0	0	0	60
HD 35	0	0	0	0	0	0	0	21	10	15	37	69	152
Toplam :	19	174	364	445	657	409	260	372	273	92	321	438	3.824

Midibüs

KARSAN J9 PREMIER 18+1	0	18	38	3	13	36	5	0	0	0	0	0	113
KARSAN J9 PREMIER 18+1 OKUL	0	24	25	9	15	47	42	0	0	0	0	0	162

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
KARSAN J9 PREMIER 21+1	0	0	30	10	1	38	10	0	0	0	0	0	89
KARSAN J9 PREMIER 21+1 OKUL	0	9	12	10	1	47	25	0	0	0	0	0	104
KARSAN J9 PREMIER MIDIBUS 18+1 UZUN	0	0	0	13	30	103	103	245	350	231	101	508	1684
KARSAN J9 PREMIER MIDIBUS 16+4+1	0	0	0	0	40	0	5	0	0	0	0	0	45
J9 PREMIER MAXI 18+1	0	0	0	0	0	0	0	88	13	50	66	13	230
J9 PREMIER MAXI 18+1 OKUL	0	0	0	0	0	0	0	120	164	71	110	95	560
J9 PREMIER MAXI 18+1 UZUN	0	0	0	0	0	0	0	16	19	20	35	54	144
J9 PREMIER MAXI 16+4+1	0	0	0	0	0	0	0	35	80	28	35	59	237
J9 PREMIER MAXI 21+1	0	0	0	0	0	0	0	57	29	56	65	72	279
J9 PREMIER MAXI 21+1 OKUL	0	0	0	0	0	0	0	130	154	83	107	132	606
Toplam :	0	51	105	45	100	271	190	691	809	539	519	933	4.253

Minibüs

KARSAN J9 PREMIER 14+1	0	17	120	88	109	81	15	0	0	0	0	0	430
J9 PREMIER MAXI 14+1	0	0	0	0	0	0	0	176	141	165	202	436	1120
Toplam :	0	17	120	88	109	81	15	176	141	165	202	436	1.550
Genel Toplam :	19	242	589	578	866	761	465	1.239	1.243	806	1.068	1.844	9.720

M. BENZ TÜRK

B.Kamyon

2528 K / 2528 KL	24	3	47	44	37	49	19	27	6	5	2	9	272
2540	28	58	41	47	40	67	45	19	36	61	25	12	479
2623 CL / 2628 CL / 2640 CL	13	4	7	20	20	24	15	9	38	6	5	3	164
3240 C	34	5	69	23	23	24	28	44	20	25	35	44	374
2640 B / 2640 K	9	11	18	17	24	33	12	4	11	7	16	26	188
3240 K / 3240 B	20	57	62	27	48	4	84	71	20	81	57	59	590
3340 K / 4140 B / 4140 K	151	157	167	130	188	147	60	141	203	147	205	98	1794
3340 SX	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
ÇEKİCİ 1843 LS	30	97	181	128	167	141	128	112	99	201	142	99	1525
ÇEKİCİ 2523 LS	0	29	23	23	65	23	8	3	5	10	88	33	310
1215/1517	49	10	84	12	18	61	57	34	40	79	48	60	552
1823 C / 1823 K / 1828 K	0	5	8	1	6	4	2	9	14	5	2	1	57
2523 CDNA/2523 CENA	3	1	11	8	4	2	4	7	3	1	5	4	53
2528 CDNA/2528 CENA	11	10	17	27	8	13	11	8	3	1	0	1	110

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
3028 K/B	136	72	71	110	154	131	70	111	280	139	185	58	1517
3228 C	53	16	58	49	45	49	53	43	17	50	36	55	524
ÇEKİCİ 1835 LS	70	73	85	100	86	114	56	30	47	82	56	49	848
ÇEKİCİ 1840 LS	394	369	523	531	600	590	589	444	596	606	653	499	6394
U 4000	0	0	0	0	0	45	115	85	0	0	0	0	245
Toplam :	1.037	977	1.472	1.297	1.533	1.521	1.356	1.201	1.438	1.506	1.560	1.110	16.008

Otobüs

R1 15 SHD & RHD INLAND	9	20	20	27	44	45	21	46	35	43	45	50	405
R1 17 SHD & RHD INLAND	3	7	8	15	14	7	13	21	19	7	8	15	137
0350 SHD & RHD EXPORT	7	1	7	5	5	1	0	19	0	0	0	0	45
R1 15 RHD EXPORT	8	11	19	14	12	5	1	4	12	3	1	0	90
R1 16 RHD EXPORT	2	3	18	3	7	6	2	7	1	3	0	0	52
R1 17 RHD EXPORT	1	2	5	5	3	0	1	1	8	7	0	1	34
0403 SHD & RHD INTERCITY BUS INLAND	3	4	7	5	7	0	0	0	0	0	0	0	26
R2 16 RHD EXPORT	0	0	10	13	8	21	9	13	27	27	32	10	170
0345	0	8	11	2	2	0	1	0	0	0	0	0	24
R2 17 RHD EXPORT	0	0	6	9	12	16	7	7	4	16	4	15	96
MBÜ - BELEDİYE EXPORT	1	6	5	26	46	56	77	77	47	50	73	63	527
LFLB - BELEDİYE EXPORT	0	0	0	0	1	0	0	4	13	8	10	29	65
0345 Export	114	101	126	81	61	41	104	12	0	0	0	0	640
LFB BELEDİYE DOMESTIC	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	3
R2 15 SHD RHD INLAND	0	0	0	0	0	0	1	16	6	5	6	4	38
R2 17 SHD & RHD INLAND	0	0	0	0	0	0	1	1	2	10	9	9	32
LFLB G BELEDİYE EXPORT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
0345 G	0	8	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	10
R2 15 RHD EXPORT	27	30	43	63	71	72	39	33	57	59	75	42	611
Toplam :	175	201	286	268	293	270	278	263	232	238	263	239	3.006

Genel Toplam : **1.212** **1.178** **1.758** **1.565** **1.826** **1.791** **1.634** **1.464** **1.670** **1.744** **1.823** **1.349** **19.014**

MAN TÜRKİYE

Otobüs

TOURLINER / TRENDLINER	53	24	76	63	71	41	44	27	10	9	30	37	485
LION'S COACH FORTUNA (MEGA)	55	81	61	82	49	38	35	4	3	6	10	66	490

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
LION'S CLASSIC G	0	0	3	0	0	0	0	1	2	1	0	0	7
LION'S CLASSIC	22	71	65	21	22	37	58	35	90	13	4	2	440
LION'S CLASSIC U	1	6	9	8	13	3	1	0	0	0	0	0	41
LION'S REGIO	12	21	22	21	53	69	11	36	28	42	42	43	400
LION'S CITY	0	0	0	5	0	9	13	5	2	45	83	44	206
Toplam :	143	203	236	200	208	197	162	108	135	116	169	192	2.069
Genel Toplam :	143	203	236	200	208	197	162	108	135	116	169	192	2.069

OTOKAR

Kamyonet

Land Rover 110.70

	29	33	194	95	104	139	115	26	57	45	51	81	969
Toplam :	29	33	194	95	104	139	115	26	57	45	51	81	969

Midibüs

SULTAN

	53	72	106	70	75	85	101	135	107	88	159	113	1164
Toplam :	53	72	106	70	75	85	101	135	107	88	159	113	1.164

Minibüs

M 2000

	10	41	47	37	40	0	0	26	6	20	26	42	295
Toplam :	10	41	47	37	40	0	0	26	6	20	26	42	295

Otobüs

DORUK 35+1

	0	0	0	0	1	0	1	10	29	18	7	40	106
Toplam :	0	0	0	0	1	0	1	10	29	18	7	40	106
Genel Toplam :	92	146	347	202	220	224	217	197	199	171	243	276	2.534

OTOYOL

B.Kamyon

250 E 21 EUROARGO

	52	179	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	235
Toplam :	52	179	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	235

Midibüs

E 29.14

E 50.14

E 27.14

	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
	22	63	55	0	0	0	0	0	0	0	0	0	140
	53	42	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	135

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
E 31.17	1	3	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20
E 35.17	12	17	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45
Toplam :	88	135	127	0	0	0	0	0	0	0	0	0	350
Genel Toplam :	140	314	131	0	0	0	0	0	0	0	0	0	585

OYAK RENAULT

Otomobil

MEGANE 1.4 İ Sedan	623	509	789	620	651	702	432	2	334	574	756	601	6593
MEGANE 1.6 İ Sedan	1.290	1.553	3.584	3.414	5.155	4.688	4.117	215	2.233	4.104	2.218	1.592	34163
MEGANE 1.9 DİZEL Sedan	312	189	389	262	359	216	133	41	177	321	313	249	2961
MEGANE 2.0 İ Sedan	236	992	1.061	1.441	634	244	318	53	647	265	256	736	6883
MEGANE DİZEL 1.5	2.436	2.076	2.879	3.250	2.946	3.229	2.656	129	3.528	3.678	5.050	2.733	34590
CLIO II 1.2 İ	357	743	1.446	1.648	1.398	1.660	1.561	108	899	288	779	306	11193
CLIO II 1.4İ	1.408	2.656	3.670	3.490	4.432	5.176	4.149	304	3.332	2.917	4.762	2.721	39017
CLIO DİZEL 1.5	1.537	2.348	1.887	1.565	2.518	1.597	2.264	373	2.627	2.214	3.174	3.134	25238
CLIO 1.2İ	3.034	3.704	3.380	2.643	2.102	1.985	1.973	446	3.194	3.716	4.481	4.581	35239
CLIO 1.4İ	1.167	860	600	509	368	496	357	34	334	249	188	159	5321
CLIO 1.6İ	438	130	212	159	161	250	145	19	108	248	122	298	2290
CLIO DİZEL 1.5	4.945	6.275	5.278	4.326	4.471	3.366	4.946	580	4.221	6.059	7.611	8.001	60079
MEGANE DİZEL 2.0 SEDAN	6	15	15	4	6	14	4	2	6	5	6	6	89
Toplam :	17.789	22.050	25.190	23.331	25.201	23.623	23.055	2.306	21.640	24.638	29.716	25.117	263.656
Genel Toplam :	17.789	22.050	25.190	23.331	25.201	23.623	23.055	2.306	21.640	24.638	29.716	25.117	263.656

TEMSA

K.Kamyon

FE 659 E TURBO / FE 859 E	120	120	149	203	72	192	144	168	143	97	192	158	1758
FE 659 F TURBO / FE 859 G	95	96	103	73	72	108	132	123	117	144	127	185	1375
Toplam :	215	216	252	276	144	300	276	291	260	241	319	343	3.133

Kamyonet

FE 511 / FE 711	192	167	92	168	168	191	164	132	168	204	204	241	2091
FE 639 / FE 839	150	114	144	115	196	144	120	144	168	168	192	217	1872
Toplam :	342	281	236	283	364	335	284	276	336	372	396	458	3.963

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
Midibüs													
PRESTİJ	61	57	46	76	51	36	69	114	127	133	161	135	1066
POWERBUS	2	0	0	0	0	1	0	4	3	2	0	0	12
OPALİN	13	22	7	23	20	11	11	16	19	19	20	20	201
SAMBA	0	0	0	0	0	34	0	0	0	0	0	0	34
METROPOL	2	16	22	15	20	0	14	8	4	3	1	8	113
Toplam :	78	95	75	114	91	82	94	142	153	157	182	163	1.426
Otobüs													
SAFİR	9	12	5	5	10	15	11	21	27	24	20	13	172
DIAMOND	0	4	0	6	5	3	4	6	2	6	3	8	47
SAFARİ	18	38	42	9	32	26	30	24	29	22	0	58	328
TOURMALİN	17	9	11	16	12	16	38	35	34	21	30	20	259
Toplam :	44	63	58	36	59	60	83	86	92	73	53	99	806
Genel Toplam :	679	655	621	709	658	777	737	795	841	843	950	1.063	9.328
TOFAŞ													
Kamyonet													
Doblo VAN 2.0	2.484	2.199	1.502	1.759	2.549	2.371	2.038	885	2.581	2.279	2.566	1.818	25031
Palio VAN 1.3	65	140	128	146	153	103	113	54	42	119	204	122	1389
Doblo VAN 1.3	4.090	4.248	5.783	5.060	4.935	5.214	5.203	2.678	6.731	6.766	6.141	5.927	62776
PALIO VAN 1.6	0	2	2	1	0	0	0	1	0	0	3	2	11
MCV 1.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.537	2.040	3577
MCV 1.6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.888	4.163	7051
Doblo VAN 1.6	642	1.066	950	945	1.108	1.182	627	374	907	985	711	804	10301
Toplam :	7.281	7.655	8.365	7.911	8.745	8.870	7.981	3.992	10.261	10.149	14.050	14.876	110.136
Otomobil													
ALBEA Sedan 1.3	289	420	483	482	637	828	1.039	520	1.568	799	893	516	8474
ALBEA Sedan 1.6	2.512	1.804	991	827	1.141	2.054	1.503	1.761	1.084	2.192	2.131	2.422	20422
Palio 1.3 Hatchback	57	53	68	111	80	248	435	132	288	278	256	180	2186
Palio 1.6 Hatchback	9	13	7	13	38	55	168	46	63	197	141	165	915
Sahin	720	720	480	624	720	864	816	0	816	624	0	624	7008
Doblo 1.3 STATION WAGON	925	1.262	1.499	1.399	1.284	1.755	1.042	457	1.157	1.193	1.284	1.047	14304

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
Doblo 1.6 STATION WAGON	944	1.210	704	814	1.030	990	877	819	1.238	1.072	882	735	11315
Doblo 2.0 STATION WAGON	887	907	2.214	1.157	1.167	1.351	1.086	550	1.372	1.323	1.371	1.201	14586
LINEA 1.3	0	0	78	560	2.098	2.011	1.620	584	1.852	2.067	1.940	967	13777
LINEA 1.6	0	0	93	163	1.512	1.287	888	517	1.113	1.662	1.700	435	9370
Toplam :	6.343	6.389	6.617	6.150	9.707	11.443	9.474	5.386	10.551	11.407	10.598	8.292	102.357
Genel Toplam :	13.624	14.044	14.982	14.061	18.452	20.313	17.455	9.378	20.812	21.556	24.648	23.168	212.493

TOYOTA

Otomobil

Corolla 1.6 Verso MPV	1.195	843	984	852	1.003	1.119	1.326	592	869	842	887	608	11120
Corolla 1.8 Verso MPV	2.930	2.490	2.295	2.486	3.116	2.645	2.280	1.334	2.269	1.975	2.394	1.605	27819
Corolla 2.2 Verso MPV	6.207	5.225	4.398	4.908	6.459	5.977	5.348	3.121	5.512	5.341	5.451	3.888	61835
Auris 1.4	0	895	3.030	2.844	2.660	2.487	3.098	1.628	2.545	2.534	2.182	2.918	26821
Auris 1.6	0	682	2.085	2.111	1.818	1.734	2.750	1.204	2.040	2.728	3.811	1.727	22690
Auris 2.0	0	279	1.489	1.157	642	564	783	477	785	699	1.086	1.217	9178
Auris 2.2	0	293	650	301	253	197	131	36	55	49	39	49	2053
Toplam :	10.332	10.707	14.931	14.659	15.951	14.723	15.716	8.392	14.075	14.168	15.850	12.012	161.516
Genel Toplam :	10.332	10.707	14.931	14.659	15.951	14.723	15.716	8.392	14.075	14.168	15.850	12.012	161.516

TÜRK TRAKTÖR

Traktör

55 TT	247	245	300	241	296	305	308	79	227	247	364	167	3026
55-56	59	121	48	75	33	69	84	21	62	80	114	108	874
60 TT	9	10	4	12	9	6	19	2	5	5	8	1	90
JX 55 EXPORT	30	3	5	10	34	12	31	44	26	20	22	18	255
JX 65 EXPORT	37	7	23	22	52	21	38	47	26	36	23	22	354
JX 75 EXPORT	43	67	45	32	43	34	91	49	69	48	58	50	629
JX 85 EXPORT	25	6	26	28	22	43	9	6	25	14	43	24	271
JX 95 EXPORT	56	162	46	111	69	107	75	128	114	150	214	189	1421
TD 55 EXPORT	4	15	2	13	11	5	2	2	0	1	3	0	58
TD 65 EXPORT	7	12	1	18	2	0	14	1	1	4	29	1	90
TD 65D	128	161	96	109	117	106	72	44	63	85	60	85	1126
TD 75 EXPORT	9	18	22	13	28	24	9	18	20	35	56	19	271

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	TOPLAM
TD 75D	4	4	6	5	5	6	1	4	2	8	3	2	50
TD 85 EXPORT	1	12	0	24	9	4	4	20	21	8	23	4	130
TD 85D	71	55	81	74	51	63	82	46	102	87	103	71	886
TD 95 EXPORT	1	4	33	6	11	28	3	4	12	24	6	5	137
TD 95D	12	23	27	8	33	29	28	7	53	31	30	25	306
50 TT	128	102	211	153	261	242	117	192	255	388	409	365	2823
65 TT	35	56	62	23	59	50	51	36	70	75	67	42	626
95 HC	10	3	7	14	4	12	24	14	12	8	12	5	125
80 HC	0	0	4	3	0	3	3	0	0	0	0	0	13
90 HC	5	0	3	10	1	3	0	0	6	8	1	0	37
65-56	59	88	46	31	56	52	81	14	50	51	80	92	700
STRADDLE < 70	50	60	60	60	60	20	99	52	17	12	25	30	545
75-56	27	19	2	5	16	9	24	14	26	29	46	41	258
TD 60 ORC	0	0	14	4	0	3	0	0	0	0	0	0	21
TD 65 ORC	0	0	20	20	17	22	25	22	16	20	19	11	192
TD 55 ORC	0	0	0	31	44	21	28	27	34	13	12	16	226
TD 75 ORC	0	0	0	20	22	20	20	3	15	4	1	10	115
STRADDLE > 70	97	167	218	135	170	295	198	162	197	197	199	278	2313
JX 60	0	0	0	0	0	0	5	27	23	0	0	0	55
JX 70	0	0	0	0	0	0	7	19	19	22	74	26	167
JX 90	0	0	0	0	0	0	3	17	29	20	17	21	107
JX 95	0	0	0	0	0	0	3	9	14	15	2	10	53
Toplam :	1.154	1.420	1.412	1.310	1.535	1.614	1.558	1.130	1.611	1.745	2.123	1.738	18.350
Genel Toplam :	1.154	1.420	1.412	1.310	1.535	1.614	1.558	1.130	1.611	1.745	2.123	1.738	18.350

UZEL

Traktör

265 S	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
266 G	39	86	51	127	75	63	63	53	74	46	40	35	752
266 G 4X4	5	17	22	27	9	17	19	15	7	11	12	7	168
275	85	36	108	78	45	39	15	47	25	58	38	30	604
285 S	1	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	5
290	313	235	189	16	65	36	129	95	85	114	50	44	1371
3.075	3	2	2	15	4	6	6	4	10	7	5	3	67

Kaynak: OSD

Temmuz 2008 itibariyle, Türkiye’de 55 marka araç satılmaktadır. Buna rağmen, son yıllarda dünyada ve Türkiye’de yüksek teknolojik gelişmeye bağlı olarak birleşme, satınalma veya ortaklık yolu ile şirket sayısı azalmış; bu durum da kalite ve rekabeti arttırmıştır. Yukarıda, Türkiye’de üretim yapan şirketlerin, üretim rakamları verilmiştir. Tablo 9’a baktığımız zaman, Türkiye’de üretim yapan firmaların toplamda en çok ürettiği ürünün otomobil olduğu görülmektedir. 2007 verilerine göre, otomobil üretiminde lider firma 263.656 otomobil ile Oyak-Renault’dur. Oyak-Renault’nun en fazla üretilen modeli ise Clio Dizel 1.5’tir.

Kamyonet üretimlerini incelediğimiz zaman, bu ürünü en çok üreten firmanın Ford Otosan olduğunu görüyoruz: 261.025. Bu üretim rakamı içinde en büyük paya sahip model ise 68.441 adet üretimle Export Regular Cargo Van idir.

Kamyon üretiminde, Türkiye’de üretim yapan firmalar arasında ilk sırada Mercedes Benz Türk gelmektedir: 16.008. Bu üretim rakamı içerisindeki en büyük pay 6.394 adet ile Çekici 1840 LS’dir.

Otobüs üretiminde Türkiye lideri gene Mercedes Benz Türk'tür: 3006. Bu rakamda en büyük paya sahip olan model 640 adet ile 0345 Export'tur.

Minibüs ve Midibus üretimlerinde ise sırasıyla lider firmalar 18.897 adet ile Ford Otosan ve 4.253 adet ile Karsan'dır. En çok üretilen Ford minibüs modeli 51.092 adet ile Export Kombi M1 V34X iken en çok üretilen Karsan Midibus modeli ise 1.684 adet ile Karsan J9 Premier Midibus idir.

Son olarak traktör üretimine baktığımız zaman, en çok üretim yapan firmanın 18.350 adet ile Türk Traktör olduğu görülmektedir. Bu üretim rakamındaki en büyük pay 2.036 adet ile 55 TT'e aittir.

Tablo 11

OTOMOTİV SANAYİ FİRMALARININ İHRACATLARI
Automotive Industry Exports

(A) Complete Vehicle, (B) Miscellaneous Parts

YILLAR/Years

ARALIK SONU/By the end of December

FİRMALAR/Firms	2003		2004		2005		2006		2007	
	ADET Units	DEĞER \$ Value \$	ADET Units	DEĞER \$ Value \$	ADET Units	DEĞER \$ Value \$	ADET Units	DEĞER \$ Value \$	ADET Units	DEĞER \$ Value \$
A.I.O.S.										
Komple Araç (A)	565	18.326.435	1.074	45.742.811	767	41.550.164	711	39.671.605	750	52.859.501
Muhtelif Parça (B)	0	2.559.134	0	2.508.614	0	1.746.892	0	2.470.922	0	2.482.358
ASKAM										
Komple Araç (A)	44	1.381.735	40	963.785	16	622.478	30	1.559.737	0	0
Muhtelif Parça (B)	0	176.741	0	309.406	0	259.028	0	77.341	0	4.994
B.M.C.										
Komple Araç (A)	463	21.090.662	882	51.901.952	1.146	75.559.210	712	64.038.157	1.524	117.713.052
Muhtelif Parça (B)	0	1.488.414	0	1.299.910	0	3.108.868	0	4.633.147	0	6.725.073
FORD OTOSAN										
Komple Araç (A)	74.987	864.693.301	139.210	1.774.729.662	162.910	2.046.322.255	164.748	2.418.455.711	221.964	3.373.729.560
Muhtelif Parça (B)	0	12.741.639	0	15.730.655	0	29.062.374	0	35.652.360	0	50.219.794
HATTAT TARIM										
Komple Araç (A)	0	0	10	86.728	4	56.759	0	0	0	0
Muhtelif Parça (B)	0	0	0	0	0	0	0	88.000	0	0
HONDA TÜRKİYE										
Komple Araç (A)	5.875	57.737.000	5.910	67.800.166	3.011	39.716.210	5.692	85.599.561	7.732	135.560.980
Muhtelif Parça (B)	0	133.150	0	257.696	0	285.729	0	549.189	0	289.437
HYUNDAI ASSAN										
Komple Araç (A)	17.884	168.998.544	23.370	223.659.000	20.654	209.903.103	34.630	358.265.291	69.336	764.485.169
Muhtelif Parça (B)	0	249.339	0	186.398	0	472.422	0	3.846.518	0	1.136.984
KARSAN										
Komple Araç (A)	411	4.998.666	513	6.709.955	386	5.055.200	244	3.613.190	682	11.265.196
Muhtelif Parça (B)	0	1.629.909	0	589.641	0	1.733.884	0	452.083	0	466.325
M.A.N. TÜRKİYE										
Komple Araç (A)	999	161.045.280	1.024	163.445.205	1.310	186.971.735	1.874	290.309.748	1.696	350.815.402
Muhtelif Parça (B)	0	9.784.152	0	16.072.898	0	13.488.609	0	14.167.720	0	10.014.447

M. BENZ TÜRK											
Komple Araç (A)	2.414	280.530.813	2.377	268.394.757	5.045	448.305.185	3.903	393.075.744	8.708	972.039.382	
Muhtelif Parça (B)	0	10.959.584	0	14.844.509	0	8.499.289	0	14.310.082	0	29.443.281	
OTOKAR											
Komple Araç (A)	530	22.190.407	404	20.324.387	1.148	70.722.337	1.278	101.903.328	1.113	97.817.549	
Muhtelif Parça (B)	0	3.299.001	0	3.337.242	0	7.322.154	0	10.687.249	0	2.768.898	
OTOYOL											
Komple Araç (A)	939	13.332.320	788	14.498.029	851	18.317.367	825	22.789.212	104	5.681.586	
Muhtelif Parça (B)	0	6.586.803	0	8.232.580	0	4.043.139	0	1.058.244	0	1.072.000	
OYAK-RENAULT											
Komple Araç (A)	97.794	952.891.844	130.903	1.431.798.201	123.162	1.332.868.179	177.411	2.060.598.794	204.428	2.389.521.053	
Muhtelif Parça (B)	0	63.010.703	0	70.787.913	0	89.734.959	0	115.909.259	0	139.652.097	
TEMSA											
Komple Araç (A)	517	58.041.310	664	88.868.982	970	127.743.966	1.103	161.599.587	1.145	176.236.455	
Muhtelif Parça (B)	0	975.300	0	1.368.773	0	2.264.703	0	3.177.685	0	5.291.089	
TOYOTA											
Komple Araç (A)	62.964	675.108.777	118.629	1.851.444.941	144.058	2.308.325.619	160.479	2.510.897.080	154.386	2.842.393.047	
Muhtelif Parça (B)	0	1.191.857	0	4.442.019	0	8.595.965	0	13.132.160	0	16.448.922	
TOFAŞ											
Komple Araç (A)	82.594	681.390.982	82.475	748.043.203	89.020	801.613.906	123.061	1.169.198.464	146.178	1.581.154.040	
Muhtelif Parça (B)	0	86.391.533	0	73.653.185	0	55.714.803	0	48.529.358	0	44.290.197	
TÜRK TRAKTÖR											
Komple Araç (A)	9.113	127.832.975	6.693	105.858.980	5.124	86.178.583	4.597	81.231.815	5.761	103.741.952	
Muhtelif Parça (B)	0	5.812.102	0	16.825.740	0	26.325.137	0	33.729.264	0	46.661.382	
UZEL											
Komple Araç (A)	2.957	23.424.333	3.475	38.841.085	3.116	35.919.568	5.113	63.802.187	3.697	61.199.638	
Muhtelif Parça (B)	0	7.680.806	0	8.841.927	0	9.195.613	0	8.721.571	0	6.824.267	
	360.950	4.132.985.384	518.531	6.902.497.787	561.678	7.835.749.822	706.409	9.824.609.209	829.204	13.016.202.522	
	0	214.470.147	0	239.085.076	0	261.833.548	0	308.910.352	0	363.577.505	
TOPLAM/Total	360.950	4.347.455.531	518.531	7.141.582.863	561.678	8.097.583.370	706.409	10.133.519.561	829.204	13.379.780.027	

Kaynak: CATA 2008

Tablo 10, Türkiye’de üretim yapan firmalar arasında, adet olarak, en fazla araç ihraç edenler sırasıyla Ford, Oyak – Renault ve Toyota’dır. **Fakat ihraç edilen araçların toplam değeri incelendiği zaman, bu sıralamada Toyota, Oyak - Renault’un önüne geçmektedir.** 2006 yılı ve 2007 yılı ihracat rakamlarını karşılaştırdığımız zaman da, genelde firmaların 2007 yılında ihracatlarını arttırdıklarını görüyoruz. Özellikle Ford Otosan’ın ihracatını bir önceki yıla göre yüzde 40 artırarak 2.4 milyar dolardan 3.4 milyar dolara çıkarmış olması dikkat çekicidir. Fakat iki firmanın ihracat rakamlarındaki düşüş göze çarpmaktadır. 2005-2006 yılları arasında % 68’lik bir ihracat artışı gösteren Askam’ın, 2007 yılındaki ihracatı sıfırlanmıştır. Bunun yanında, Otoyol’un ihracat rakamlarının da, 2006-2007 yılları arasında belirgin bir şekilde düştüğü görülmektedir. Bu firmanın 2005-2006 yılları arasındaki ihracat rakamları da % 18.7’lik bir artış göstermişti. Genel olarak otomotiv sanayisinin ihracatına baktığımızda ise sektörün çok başarılı olduğu görülmektedir. Türkiye’de en çok ihracat yapan ilk 10 firma listesine otomotiv sektöründen tam 4 tane firmanın girebilmiş olması da otomotiv sektörünün Türkiye ekonomisi açısından ne kadar önemli olduğunu gözler önüne sermektedir.

Türk Otomotiv Sanayisinin Dünyadaki Yeri

Tablo 12

DÜNYA MOTORLU ARAÇ ÜRETİMİ (TOPLAM)
World Motor Vehicle Production (Total)
Bin / Thousand

	2004	2005	2006	2007
EUROPE	21.378	21.382	21.456	22.774
EUROPEAN UNION	17.216	16.841	16.344	16.720
Belgium	900	927	694	629
France	3.665	3.549	3.169	3.019
Germany	5.570	5.758	5.819	6.214
Italy	1.143	1.039	1.212	1.284
Netherlands	247	181	159	139
Portugal	227	219	226	176
Spain	3.011	2.752	2.776	2.891
United Kingdom	1.856	1.802	1.649	1.750
Austria	248	254	275	228
Finlande	10	21	32	24
Sweden	339	339	333	366
EAST AND CENTRAL EUROPE	3.338	3.661	4.124	4.954
Czech Republic	448	604	655	938
Hungary	123	152	191	292
Poland	601	613	714	785
Romania	122	195	213	241
Serbia	14	14	11	9
Slovak Republic	224	218	265	540
Slovenia	132	178	153	198
CIS	1.674	1.687	1.722	1.951
Russia	1.386	1.351	1.503	1.661
Ukraine	186	216	288	403
Belarus	21	24	24	24
Uzbekistan	81	96	110	136
TURKEY	824	880	988	1.100
AMERICA	18.948	19.307	19.100	19.138
NAFTA	16.277	16.318	15.909	15.455
Canada	2.710	2.688	2.571	2.578
Mexico	1.577	1.684	2.046	2.096
United States Of America	11.990	11.946	11.292	10.781
SOUTH AMERICA	2.669	3.094	3.295	3.791
Argentina	261	320	432	545
Brazil	2.317	2.531	2.611	2.970
Chile	7	7	6	6
Colombia	43	56	50	73
Equador	4	25	25	25
Uruguay	0	0	0	0
Venezuela	37	155	171	172
ASIA - OCEANIA	24.348	25.852	28.361	30.782
Australia	412	395	332	335
China	5.235	5.699	7.277	8.883

India	1.510	1.638	2.016	2.307
Indonesia	409	501	295	419
Iran	789	817	905	997
Japan	10.511	10.799	11.484	11.597
Malaysia	472	543	501	413
New Zealand	0	0	0	0
Pakistan	93	156	155	162
Philippines	71	45	42	42
South Korea	3.470	3.670	3.840	4.085
Taiwan	432	446	303	283
Thailand	927	1.123	1.193	1.239
Vietnam	17	20	18	20
AFRICA	522	616	710	677
Egypt	50	70	91	102
Botswana	0	2	0	0
Djibouti	0	0	0	0
Kenya	0	0	0	0
Libya	0	0	0	0
Morocco	13	16	28	36
Nigeria	4	2	3	3
South Africa	455	525	587	535
Zimbabwe	0	1	1	1
TOTAL	65.196	67.157	69.627	73.371

Kaynak: CATA 2008

Tablo 12, bize Türkiye'nin motorlu araç üretimini, diğer ülkelerinin motorlu araç üretimleriyle karşılaştırma imkanı vermektedir. Yukarıda da görüldüğü üzere, Türkiye kendi bölgesinin, otomotiv sanayide önde gelen ülkelerinden biridir. Bulunduğu bölgede Türkiye'den daha fazla motorlu araç üretimi yapan tek ülke Rusya'dır. Bununla birlikte, Türkiye'deki motorlu araç üretiminin, Avrupa'nın, Amerika'nın ve de Asya'nın sanayisi gelişmiş ülkelerindeki motorlu taşıt üretiminin altında kaldığını da görüyoruz. Avrupa Birliği üyesi olan ülkelere, Almanya, Fransa, İspanya, Birleşik Krallık ve İtalya'nın motorlu taşıt üretimlerini, Türkiye'nin üretiminin üstünde olduğu göze batan ayrıntılardan biri. Tüm dünyadaki üretime baktığımız zaman ise, en çok motorlu taşıt üreten ülkenin Japonya olduğunu ve **Japonya'nın 2007 üretiminin, Türkiye'nin 2007 üretiminin yaklaşık 10 katı olduğunu görüyoruz.**

Tablo 13

DÜNYA TİCARİ ARAÇLAR ÜRETİMİ *
World Commercial Vehicles Production *
BIN / Thousand

	2004	2005	2006	2007
EUROPE	3.011	3.119	3.302	3.522
EUROPEAN UNION	2.190	2.217	2.352	2.494
Belgium	43	31	36	45
France	438	436	446	465
Germany	378	408	420	505
Italy	309	313	319	373
Netherlands	59	66	72	77
Portugal	76	30	83	42
Spain	608	654	698	695
United Kingdom	209	206	207	215
Austria	21	23	27	28
Finlande	0	0	0	0
Sweden	49	50	44	49
EAST AND CENTRAL EUROPE	444	476	508	563
Czech Republic	5	5	6	12
Hungary	4	3	3	4
Poland	78	73	82	90
Romania	23	20	11	7
Serbia	1	1	1	1
Slovak Republic	0	0	0	0
Slovenia	15	40	34	24
CIS	318	334	371	425
Russia	276	283	327	372
Ukraine	7	19	21	23
Belarus	21	24	24	24
Uzbekistan	14	8	10	15
TURKEY	377	426	442	465
AMERICA	10.381	10.491	9.767	9.812
NAFTA	9.809	9.795	9.016	8.980
Canada	1.375	1.332	1.143	1.236
Mexico	674	838	948	867
United States Of America	7.760	7.625	6.925	6.857
SOUTH AMERICA	571	708	775	855
Argentina	90	137	169	194
Brazil	454	519	519	582
Chile	7	7	6	6
Colombia	3	4	5	5
Equador	4	25	25	25
Uruguay	0	0	0	0
Venezuela	13	16	51	43
ASIA - OCEANIA	6.420	5.721	6.058	6.513
Australia	74	79	58	52
China	2.755	1.776	2.044	2.502

India	332	374	543	599
Indonesia	146	166	89	115
Iran	81	92	105	115
Japan	1.791	1.783	1.729	1.652
Malaysia	107	138	123	85
New Zealand	0	0	0	0
Pakistan	17	22	21	22
Philippines	10	9	9	9
South Korea	347	313	351	362
Taiwan	132	122	92	70
Thailand	628	845	894	930
Vietnam	0	0	0	0
AFRICA	179	231	294	301
Egypt	15	22	32	33
Botswana	0	0	0	0
Djibouti	0	0	0	0
Kenya	0	0	0	0
Libya	0	0	0	0
Morocco	10	8	8	8
Nigeria	0	0	0	0
South Africa	154	200	253	259
Zimbabwe	0	1	1	1
TOTAL	19.991	19.562	19.421	20.148

Kaynak: CATA 2008

Tablo 13, ülkelerin ticari araç üretimini göstermektedir. Ticari araç üretiminin Türkiye için önemi, Tablo 13'ü Tablo 12 ile beraber incelersek anlaşılabilir. Tablo 12, Türkiye'nin motorlu araç üretiminde Almanya ve Fransa gibi sanayileşmiş Avrupa ülkelerinin oldukça gerisinde olduğunu bize göstermektedir. Fakat Tablo 13'e- yani ticari araç üretimlerine- baktığımız zaman, farklı bir tabloyla karşılaşıyoruz. Ticari araç üretiminde Türkiye İspanya ve Almanya'nın gerisinde kalmış olsa bile, **Fransa ile aynı düzeyde, İtalya ve Birleşik Krallık'ın önünde gözükmektedir.** Kısacası, ticari araç üretiminde Türkiye, Avrupa ile rekabet edebilecek bir konumdadır. Dünyada 2007 yılında en fazla ticari araç üreten ülke ise Amerika Birleşik Devletleri'dir.

Tablo 14

DÜNYA HAFIF TİCARİ ARAÇ ÜRETİMİ				
World Light Commercial Vehicles Production				
BİN / Thousand				
	2004	2005	2006	2007
EUROPE	2.300	2.359	2.490	2.593
EUROPEAN UNION	1.638	1.638	1.746	1.798
Belgium	11	0	0	0
France	385	382	387	393
Germany	174	193	202	252
Italy	268	270	272	321
Netherlands	0	0	0	0
Portugal	73	27	78	36
Spain	535	579	619	600
United Kingdom	192	187	188	196
Austria	0	0	0	0
Finland	0	0	0	0
Sweden	0	0	0	0
EAST AND CENTRAL EUROPE	332	345	353	381
Czech Republic	1	1	1	6
Hungary	0	0	0	0
Poland	76	68	76	86
Romania	23	20	11	7
Serbia	1	1	1	1
Slovakia	0	0	0	0
Slovenia	15	40	34	24
CIS	216	215	230	257
Russia	199	196	221	242
Ukraine	3	11	10	9
Belarus	0	0	0	0
Uzbekistan	14	8	10	15
TURKEY	330	376	391	414
AMERICA	9.723	9.752	8.953	9.187
NAFTA	9.304	9.230	8.359	8.546
Canada	1.327	1.267	1.070	1.200
Mexico	604	760	858	797
United States Of America	7.373	7.203	6.431	6.549
SOUTH AMERICA	418	534	619	663
Argentina	73	116	165	188
Brazil	318	366	379	406
Chile	7	7	6	6
Colombia	3	4	5	5
Equador	4	25	25	25
Uruguay	0	0	0	0
Venezuela	13	16	39	33
ASIA - OCEANIA	4.717	3.873	3.971	4.177
Australia	68	73	53	45
China	2.134	984	1.130	1.381

China	2.134	984	1.130	1.381
India	130	165	208	250
Indonesie	124	100	50	66
Iran	77	88	100	110
Japan	1.009	1.047	1.019	921
Malaysia	107	138	105	71
New Zeland	0	0	0	0
Pakistan	17	22	21	22
Philippines	10	9	9	9
South Korea	303	300	309	320
Taiwan	126	117	87	67
Thailand	612	830	880	915
Vietnam	0	0	0	0
AFRICA	150	197	249	252
Egypt	7	15	20	22
Botswana	0	0	0	0
Djibouti	0	0	0	0
Kenya	0	0	0	0
Libya	0	0	0	0
Morocco	10	8	8	8
Nigeria	0	0	0	0
South Africa	133	173	220	221
Zimbabwe	0	1	1	1
TOTAL	16.890	16.181	15.663	16.209

Kaynak: CATA 2008

Dünya hafif ticari araç üretimine baktığımız zaman, Türkiye'nin bu alanda iyi bir durumda olduğunu görmekteyiz. Avrupa'da, İspanya dışında Türkiye'den daha çok hafif ticari araç üreten bir ülke bulunmamaktadır. Tüm dünya ülkelerinin 2007 yılındaki hafif ticari araç üretimlerini incelediğimiz zaman ise Türkiye'den daha fazla üretim yapan ülkelerin sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri, Çin, Kanada, Japonya, Tayland ve Meksika olduğu görülmektedir. (İspanya dışında) Türkiye kalan bütün ülkelerden daha fazla hafif ticari araç üretmektedir.

Tablo 15

	DÜNYA OTOMOBİL ÜRETİMİ			
	World P. Cars Production			
	BİN / Thousand			
	2004	2005	2006	2007
EUROPE	18.367	18.263	18.154	19.252
EUROPEAN UNION	15.026	14.624	13.992	14.226
Belgium	857	896	658	584
France	3.227	3.113	2.723	2.554
Germany	5.192	5.350	5.399	5.709
Italy	834	726	893	911
Netherlands	188	115	87	62
Portugal	151	189	143	134
Spain	2.403	2.098	2.078	2.196
United Kingdom	1.647	1.596	1.442	1.535
Austria	227	231	248	200
Finland	10	21	32	24
Sweden	290	289	289	317
EAST AND CENTRAL EUROPE	2.894	3.185	3.616	4.391
Czech Republic	443	599	849	926
Hungary	119	149	188	288
Poland	523	540	632	695
Romania	99	175	202	234
Serbia	13	13	10	8
Slovakia	224	218	265	540
Slovenia	117	138	119	174
CIS	1.356	1.353	1.351	1.526
Russia	1.110	1.068	1.176	1.289
Ukraine	179	197	267	360
Belarus	0	0	0	0
Uzbekistan	67	88	100	121
TURKEY	447	454	546	635
AMERICA	8.567	8.816	9.333	9.326
NAFTA	6.468	6.523	6.893	6.475
Canada	1.335	1.356	1.428	1.342
Mexico	903	846	1.098	1.209
United States Of America	4.230	4.321	4.367	3.924
SOUTH AMERICA	2.098	2.386	2.520	2.936
Argentina	171	183	263	351
Brazil	1.863	2.012	2.092	2.388
Chile	0	0	0	0
Colombia	40	52	45	68
Equador	0	0	0	0
Uruguay	0	0	0	0
Venezuela	24	139	120	129
ASIA - OCEANIA	17.928	20.131	22.303	24.269
Australia	338	316	274	283
China	2.480	3.923	5.233	6.361

China	2.480	3.923	5.233	6.381
India	1.178	1.264	1.473	1.708
Indonesie	263	333	206	304
Iran	708	725	800	882
Japan	8.720	9.016	9.755	9.945
Malaysia	365	405	378	328
New Zeland	0	0	0	0
Pakistan	76	134	134	140
Philippines	61	36	33	33
South Korea	3.123	3.357	3.489	3.723
Taiwan	300	324	211	213
Thailand	299	278	299	309
Vietnam	17	20	18	20
AFRICA	343	385	416	376
Egypt	35	48	59	69
Botswana	0	2	0	0
Djibouti	0	0	0	0
Kenya	0	0	0	0
Libya	0	0	0	0
Morocco	3	8	20	28
Nigeria	4	2	3	3
South Africa	301	325	334	276
Zimbabwe	0	0	0	0
TOTAL	45.205	47.595	50.206	53.223

Kaynak: CATA 2008

Türkiye'nin hafif ticari araç üretimindeki başarısını otomobil üretiminde göstermediği görülmektedir. **2007'de Türkiye'nin dünya otomobil üretimindeki payı sadece binde 1'dir.** Ayrıca Türkiye'nin Çek Cumhuriyeti ve Polonya gibi bazı Doğu Avrupa ülkelerinin de gerisinde kaldığı göze çarpmaktadır. Bu alanda dünya lideri Japonya'dır.

Tablo 16

DÜNYA AĞIR KAMYON ÜRETİMİ				
World Heavy Trucks Production				
BİN/Thousand				
	2004	2005	2006	2007
EUROPE	640	683	726	841
EUROPEAN UNION	523	549	576	667
Belgium	30	30	35	44
France	50	50	55	68
Germany	194	206	209	244
Italy	38	40	44	51
Netherlands	58	64	70	75
Portugal	3	3	5	6
Spain	72	74	78	93
United Kingdom	16	18	18	18
Austria	21	23	27	28
Finlande	0	0	0	0
Sweden	41	41	35	40

EAST AND CENTRAL EUROPE	85	97	113	139
Czech Republic	2	2	2	3
Hungary	3	2	2	4
Poland	0	0	0	0
Romania	0	0	0	0
Serbia	0	0	0	0
Slovak Republic	0	0	0	0
Slovenia	0	0	0	0
CIS	80	93	109	132
Russia	58	66	82	104
Ukraine	2	4	4	5
Belarus	20	23	23	23
Uzbekistan	0	0	0	0
TURKEY	32	37	37	35
AMERICA	597	703	747	557
NAFTA	474	565	625	405
Canada	48	65	73	36
Mexico	68	78	90	90
United States Of America	358	422	462	279
SOUTH AMERICA	123	138	121	152
Argentina	16	20	3	5
Brazil	107	118	106	137
Chile	0	0	0	0
Colombia	0	0	0	0
Equador	0	0	0	0
Uruguay	0	0	0	0
Venezuela	0	0	12	10
ASIA - OCEANIA	1.592	1.612	1.804	1.999
Australia	6	6	5	7
China	542	617	719	879
India	202	179	277	288
Indonesia	20	66	38	48
Iran	0	0	0	0
Japan	770	724	699	719
Malaysia	0	0	18	14
New Zeland	0	0	0	0
Pakistan	0	0	0	0
Philippines	0	0	0	0
South Korea	30	0	29	26
Taiwan	6	5	5	3
Thailand	16	15	14	15
Vietnam	0	0	0	0
AFRICA	25	30	38	42
Egypt	5	4	6	5
Botswana	0	0	0	0
Djibouti	0	0	0	0
Kenya	0	0	0	0
Libya	0	0	0	0
Morocco	0	0	0	0
Nigeria	0	0	0	0
South Africa	20	26	32	37
Zimbabwe	0	0	0	0
TOTAL	2.854	3.028	3.315	3.439

Kaynak: CATA 2008

2007 verilerini incelediğimiz zaman dünyada en fazla ağır kamyon üreten ülkenin Çin olduğu görülmektedir. Türkiye'nin bu alandaki payı da pek fazla değildir. Avrupa'daki ağır kamyon üretiminin büyük bir kısmını Almanya karşılarken, Türkiye'nin İsveç, İspanya, Hollanda, İtalya, Fransa ve Belçika'nın da gerisinde kaldığı görülmektedir.

Tablo 17

DÜNYA OTOBÜS ÜRETİMİ				
World Buses Production				
BİN / Thousand				
	2004	2005	2006	2007
EUROPE	71	77	86	88
EUROPEAN UNION	29	30	30	29
Belgium	2	1	1	1
France	3	4	4	4
Germany	10	9	9	9
Italy	3	3	3	1
Netherlands	1	2	2	2
Portugal	0	0	0	0
Spain	1	1	1	2
United Kingdom	1	1	1	1
Austria	0	0	0	0
Finlande	0	0	0	0
Sweden	8	9	9	9
EAST AND CENTRAL EUROPE	27	34	42	43
Czech Republic	2	2	3	3
Hungary	1	1	1	0
Poland	2	5	6	4
Romania	0	0	0	0
Serbia	0	0	0	0
Slovakia	0	0	0	0
Slovenia	0	0	0	0
CIS	22	26	32	36
Russia	19	21	24	26
Ukraine	2	4	7	9
Belarus	1	1	1	1
Uzbekistan	0	0	0	0
TURKEY	15	13	14	16
AMERICA	61	36	67	68
NAFTA	31	0	32	29
Canada	0	0	0	0
Mexico	2	0	0	0
United States Of America	29	0	32	29
SOUTH AMERICA	30	36	35	40
Argentina	1	1	1	1
Brazil	29	35	34	39
Chile	0	0	0	0
Colombia	0	0	0	0
Equador	0	0	0	0
Uruguay	0	0	0	0
Venezuela	0	0	0	0
ASIA - OCEANIA	111	236	283	337
Australia	0	0	0	0
China	79	175	195	242

India	0	30	58	61
Indonesie	2	2	1	1
Iran	4	4	5	5
Japan	12	12	11	12
Malaysia	0	0	0	0
New Zeland	0	0	0	0
Pakistan	0	0	0	0
Phillppines	0	0	0	0
South Korea	14	13	13	16
Taiwan	0	0	0	0
Thailand	0	0	0	0
Vietnam	0	0	0	0
AFRICA	4	4	7	7
Egypt	3	3	6	6
Botswana	0	0	0	0
Djibouti	0	0	0	0
Kenya	0	0	0	0
Libya	0	0	0	0
Morocco	0	0	0	0
Nigeria	0	0	0	0
South Africa	1	1	1	1
Zimbabwe	0	0	0	0
TOTAL	247	353	443	500

Kaynak: CATA 2008

Tablo 17’de, özellikle Avrupa’da otobüs üretiminin, toplam üretimdeki payının oldukça az olduğu görülmektedir. **Avrupa’da Rusya dışında Türkiye’den daha fazla otobüs üreten bir ülke bulunmamaktadır.** 2007 yılında tüm dünyada Türkiye’den daha fazla otobüs üreten ülkeler ise Çin, Hindistan, Brezilya ve Amerika Birleşik Devletleri’dir. (Rusya dışında)

Otomotiv Yan Sanayi

Türkiye’deki otomotiv sanayi 1960’lı yıllardan önce ithal ikamesi amacı ile kurulmuş, sektör tarım araçları ağırlıklı olarak varlığını sürdürmüştü; 1970 yılında TOFAŞ A.Ş. ve OYAK Renault A.Ş.’nin kurulmasıyla sektör ivme kazanmıştır. Ana sanayinin kurulmasına bağlı olarak da, 1970’li yıllarda yan sanayi gelişme göstermiştir. 1990’lı yıllarda ise ihracata yönelik rekabetçi bir sanayi niteliğini kazanmıştır. Türk otomotiv yan sanayi bugün üretiminin % 90’ını dünya pazarları için üretilen araçlara veya yedek parça pazarına satmaktadır.

Tablo 18

Otomotiv Sektörü Dış Ticaret Dengesi (Milyon \$)		2004	2005	2006	2007
İhracat	Araç	6.974	8.034	9.922	12.949
	Aksam Parça	3.046	3.659	4.508	6.322
	TOPLAM	10.020	11.693	14.430	19.271
İthalat	Araç	8.236	7.832	8.362	8.553
	Aksam Parça	6.544	7.427	8.682	10.435
	TOPLAM	14.780	15.259	17.044	18.988
Dış Denge	Araç	(-) 1.262	202	2.600	4.396
	Aksam Parça	(-) 3.498	(-) 3.768	(-) 4.073	(-) 4.113
	TOPLAM	(-) 4.760	(-) 3.566	(-) 1.473	283
İhracat / İthalat (%)	Araç	85	103	135	151
	Aksam Parça	47	49	52	61
	TOPLAM	68	77	91	101

Tablo 18’de, otomotiv sektörünün 2007 yılında 6,3 milyar dolar aksam ve parça ihracatı gerçekleştirdiği görülmektedir. Ancak, aynı yıl 6,3 milyar dolarlık aksam ve parça ihracatına karşılık, 10,4 milyar Dolarlık aksam ve parça ithalatı yapıldığı görülmektedir. Bu durumda, aksam ve parça dış ticaretinin 4,1 milyar dolar açık verdiği görülüyor. Otomotiv yan sanayi mamul ithalatının yerli üretim potansiyelini sollaması, araç üretiminde yerli parça kullanımının giderek azaldığını gösteriyor. Türkiye’nin İthal ara malına dayalı ihracat modeli yerine, yatırım mallarının ithalatına öncelik verildiği, ara malların da mümkün olduğu kadar ülkemizde imal edilerek katma değer yaratıldıktan sonra ihraç edildiği bir model uygulamasıyla, hem istihdam yaratılabilir hem de ihracatımız daha da artırılabilir.

Türkiye’deki Son Gelişmeler

Otomotiv sanayi, son yıllarda Türkiye’de en hızlı gelişen sektörlerden biridir. Buna paralel olarak, birçoğu dış yatırım olmakla beraber, bu alanda son yıllarda birçok gelişme gerçekleşmiştir. Bu gelişmelerden en önemlileri şöyle sıralanabilir:

- Ürettiği otomobiller 64 ülkede satılmakta olan ve otomotiv sektöründe dünyanın en hızlı büyüyen firmalarından biri olan Çinli Chery’nin, Türkiye’de yatırım yapmaya hazırlandığı açıklandı. Chery’nin Mermerler Otomotiv’le işbirliği yaparak üretmeyi planladığı modeller ise Kimo, Tiggo ve Alia. 2000 dönümlük bir arazi aradığı açıklanan Chery’nin, fabrika kurmak için düşündüğü iller Bursa ve İzmir.

➤ Premium segment'in önde gelen üreticilerinden Alman BMW'nin Türkiye'de üretim yapmaya hazırlandığı açıklandı. BMW Türkiye'de ya X3 ya da X5 modelini üretmeyi planlıyor. Bu üretim Saab ve Mercedes Benz gibi dünyanın diğer önemli premium segment üreticilerine taşeronluk yapan Manga Steyr aracılığı ile yapılacak. Doğu Otomotiv, 2003 yılından bu yana distribütörü olduğu Avrupa'nın ikinci en büyük treyler üreticisi Krone ile 2006 yılında ortak üretim anlaşması imzalamış, yapılan araştırmalar sonucunda yatırım için Tire Organize Sanayi Bölgesi'nde karar kılınmıştı. % 49 Doğu Otomotiv, % 51 Krone ortaklığında temeli atılan "Krone Doğu Treyler Fabrikası" 200 bin metrekare toplam alan üzerinde 30 bin metrekare kapalı alana inşa ediliyor. 35 milyon euro yatırımla kurulacak fabrikanın 2009 yılında faaliyete geçmesi planlanıyor.⁹ Bunun yanında, Doğu Otomotiv'in Türkiye'de Volkswagen otomobillerini de üretmek istediği ve bu konuda girişimler yaptığı bilinmektedir. Son olarak Doğu Otomotiv, damper üreticisi Meiller ile işbirliği yaparak Adapazarı'nda kurduğu fabrikada üretime başladı. Sıfırdan yatırım olma özelliği taşıyan ve 10 milyon Euro'ya malolan fabrikadan 5 yılda 180 milyon Euro ciro, 57 milyon Euro ihracat hedefi konuldu.¹⁰

➤ Oyak Renault, 2007 senesinin en çok satan otomobili olan Symbol'un yeni neslinin Bursa'daki fabrikasında üretileceğini açıkladı.

➤ Küreselleşen otomotiv sektöründe, son yıllarda giderek artan maliyetler, rekabet sebebiyle kısalan otomobil geliştirme süreleri ve tüketicilerin daha talepkar davranmaları sebebiyle, birçok otomobil üreticisinin iş birliklerine gittiği görülmektedir. Bu gelişmeye paralel olarak verilebilecek örneklerden birisi, Fiat'ın PSA grubuyla beraber geliştirdiği Minicargo Projesi. Tofaş, 350 milyon Euro yatırımla ortaya çıkan Minicargo Projesi'ni 3 farklı marka için üreterek otomotiv sektörü için bir ilke imza atmış oldu. Fikri mülkiyet hakları Tofaş'a ait olan Minicargo' dan, Tofaş yılda 165 bin adet üretecek ve üretilen bu araçların yüzde 95'ini ihraç edecek. PSA Grubu ise, üretilen bu araçların 3'te ikisini alacak. Bu araçla beraber Tofaş yılda 1.1 milyar euro gelir elde etmeyi planlıyor.

⁹ habermerkezi@dunya.com

¹⁰ http://www.etikhaber.com/index.php?option=com_content&task=view&id=57574&Itemid=30

Dünyadaki Son Gelişmeler

- BMW, Fiat'la ortak motor ve platform için görüşmelere devam ediyor.
- Fiat, GM Avrupa ile küçük sınıf otomobillerde ortak platform (Grande Punto) kullanıyor. Suzuki ile küçük 4x4 araç (Sedici-SX4) işbirliği var.
- Ford, PSA Grubu'yla dizel motor üretim ve geliştirme işbirliği yapıyor. Fiat'la ortak fabrikada küçük araç (yeni nesil KA ve Fiat 500) üretimi ve geliştirilmesi.
- General Motors, Renault ve Nissan ile ortak ticari araç üretimi var. Suzuki ile Agila'da olduğu gibi ortak araç üretimi, Avtotor ile üretim tesisi işbirliği var.
- PSA Peugeot Citroen, Ford ile dizel motor işbirliği yapıyor. Mitsubishi'ye kendi markaları için SUV ürettiriyor ve birlikte Rusya'da üretim tesisi kuracak. Toyota ile Çek Cumhuriyeti'nde ortak geliştirilen aracın yine ortak üretimini yapıyor. Renault ile benzinli motor ve şanzıman işbirliği yapıyor.
- Renault-Nissan, Hint Bajaj ile ortak "çok ucuz araç" geliştirme projesi yürütüyor. GM ile Nissan İspanya'da ortak ticari araç üretimi yapıyor.
- Volkswagen, Mitsubishi'ye dizel motorlar sağlıyor. Chrysler'a da dizel motor ve parça temininde bulunuyor. Porsche'ye yedek parça temin ediyor, motor veriyor ve ortak hibrid araç projesi yürütüyor. Daimler ile ortaklaşa ticari araç üretiyor.